

วารสาร มหาจุฬาราชการ Mahachula Academic Journal

ISSN : 2408 1078 (Print)

ISSN : 2651-2440 (Online)

ปีที่ ๑๐ ฉบับที่ ๓ กันยายน – ธันวาคม ๒๕๖๖ Vol.10. No.3 September – December 2023

● วัตถุประสงค์

วารสารมหาจุฬาราชการ เป็นวารสารวิชาการ ราย ๔ เดือน (ปีละ ๓ ฉบับ) คือ ฉบับที่ ๑ เดือน มกราคม-เมษายน, ฉบับที่ ๒ เดือน พฤษภาคม-สิงหาคม, ฉบับที่ ๓ เดือน กันยายน-ธันวาคม มีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมการผลิตผลงานทางวิชาการและงานวิจัยด้านพระพุทธศาสนา เพื่อให้บริการทางวิชาการด้านพระพุทธศาสนาแก่สังคม เพื่อเป็นเวทีแลกเปลี่ยนแนวคิดทางพระพุทธศาสนา เพื่อสนับสนุนให้เกิดวารสารทางวิชาการกลางของมหาวิทยาลัย ในการเผยแพร่บทความวิชาการและบทความวิจัยแก่ผู้บริหาร คณาจารย์ นักวิชาการ นักวิจัย และนิสิต นักศึกษาในระดับบัณฑิตศึกษา ในมิติทางด้านศาสนาและปรัชญา พระพุทธศาสนาบูรณาการกับศาสตร์สมัยใหม่ ในขอบข่ายเนื้อหา สาขาวิชาสังคมวิทยา ศิลปศาสตร์และสหวิทยาการด้านมนุษยศาสตร์ สังคมศาสตร์ เปิดรับบทความ ทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ

- บทความที่ส่งมาขอรับการตีพิมพ์ในวารสารมหาจุฬาราชการมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยจะต้องไม่เคยตีพิมพ์หรืออยู่ระหว่างการพิจารณาจากผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อตีพิมพ์ในวารสารอื่น ผู้เขียนบทความจะต้องปฏิบัติตามหลักเกณฑ์การเสนอบทความวิชาการหรือบทความวิจัยเพื่อตีพิมพ์ในวารสารมหาจุฬาราชการ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย อย่างเคร่งครัด รวมทั้งระบบการอ้างอิง ต้องเป็นไปตามหลักเกณฑ์ของวารสาร
- ทุกบทความที่ตีพิมพ์เผยแพร่ได้รับการตรวจสอบทางวิชาการจากผู้ทรงคุณวุฒิ (Peer Review) อย่างน้อย ๒ ท่านต่อ ๑ บทความ
- ทรัพย์สินและความคิดเห็นที่ปรากฏในบทความวารสารมหาจุฬาราชการ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ถือเป็นความรับผิดชอบของผู้เขียนบทความนั้น และไม่ถือเป็นทรัพย์สินของความรับผิดชอบของกองบรรณาธิการ วารสารมหาจุฬาราชการ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

(๒)

● **เจ้าของ**

กองวิชาการ สำนักงานอธิการบดี มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
ห้อง ๓๐๕ เลขที่ ๗๙ หมู่ ๑ ถ.พหลโยธิน ต.ลำไทร อ.วังน้อย จ.พระนครศรีอยุธยา ๑๓๑๗๐
โทรศัพท์ ๐๓๕ ๒๔๘๐๐๐ ต่อ ๘๗๗๓, โทรสาร ๐๓๕ ๒๔๘๐๑๓

● **ที่ปรึกษาวารสารมหาจุฬารวิชาการ**

พระพรหมบัณฑิต, ศาสตราจารย์ ดร.	ราชบัณฑิตกิตติมศักดิ์
พระธรรมวัชรบัณฑิต, ศาสตราจารย์ ดร.	อธิการบดี
พระเมธีวราญาณ, ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.	คณบดีคณะพุทธศาสตร์
พระมหาบัณฑิต ปณิตเมธี, ดร.	คณบดีคณะครุศาสตร์
พระครูสังฆรักษ์เอกภัทร อภินโน, รองศาสตราจารย์ ดร.	คณบดีคณะมนุษยศาสตร์
พระอุดมสิทธินายก, รองศาสตราจารย์ ดร.	คณบดีคณะสังคมศาสตร์

● **บรรณาธิการ**

รองศาสตราจารย์ ดร.เกียรติศักดิ์ สุขเหลือง มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

● **หัวหน้ากองบรรณาธิการ**

นายสุญา ศิริธัญญ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

● **กองบรรณาธิการ :**

พระมหาสมบุญ วุฑฒิโกโร, รองศาสตราจารย์ ดร.	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
รองศาสตราจารย์ ดร.สุเทพ พรหมเลิศ	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
รองศาสตราจารย์ ดร.วุฒินันท์ กันทะเตียน	มหาวิทยาลัยมหิดล
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.มนตรี สิริโรจนานันท์	มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สมบัติ มั่งมีสุขศิริ	มหาวิทยาลัยศิลปากร
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อุทัย สติมัน	มหาวิทยาลัยสวนดุสิต
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วันชัย สุขตาม	มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชัยณรงค์ ศรีมันตะ	มหาวิทยาลัยบูรพา
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สมชาย ดำเนิน	สมาคมนักวิจัยแห่งประเทศไทย
นายคะแนน ปาสิทธิ์ทรงกูร	มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
นายสุภูฐาน สุตาจันทร์	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

● **คณะกรรมการกลั่นกรองบทความวารสารมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย (Peer Review)**

สาขาวิชา ศาสนา, ปรัชญา, พระพุทธศาสนา, ครุศาสตร์, มนุษยศาสตร์, สังคมศาสตร์

■ **ผู้ทรงคุณวุฒิภายในมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย**

พระธรรมวัชรบัณฑิต, ศาสตราจารย์ ดร.

พระเมธีวัชรบัณฑิต, ศาสตราจารย์ ดร.

ศาสตราจารย์ ดร.บุญทัน ดอกไธสง

รองศาสตราจารย์ ดร.เวทย์ บรรณกรกุล

รองศาสตราจารย์ ดร.ชาติชาย พิทักษ์ธนาคม

รองศาสตราจารย์ ดร.สมชัย ศรีนอก

รองศาสตราจารย์ ดร.กฤต ศรียะอาจ

รองศาสตราจารย์ ดร.สิริวัฒน์ ศรีเครือดง

รองศาสตราจารย์ ดร.ประยูร สุยะใจ

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วีระกาญจน์ กนกกมลเศ

พระเทพวัชรอาจารย์, รองศาสตราจารย์ ดร.

ศาสตราจารย์ ดร.จำนงค์ อติวัฒนสิทธิ์

รองศาสตราจารย์ ดร.สมิทธิพล เนตรนิมิตร

รองศาสตราจารย์ ดร.สุรพล สุยะพรหม

รองศาสตราจารย์ ดร.โกนิษฐ์ ศรีทอง

รองศาสตราจารย์ ดร.ณัฏฐ์ ศรีดี

รองศาสตราจารย์ ดร.ประพันธ์ ศุภพร

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เริงชัย หมั่นชนะ

■ **ผู้ทรงคุณวุฒิภายนอกมหาวิทยาลัย**

ศาสตราจารย์ พิเศษ อติศักดิ์ ทองบุญ

ศาสตราจารย์ ดร.วัชร งามจิตรเจริญ

รองศาสตราจารย์ ดร.สมาน งามสนิท

รองศาสตราจารย์ ดร.สำเนียง เลื่อมใส

รองศาสตราจารย์ ดร.จินดา จันทรแก้ว

รองศาสตราจารย์ ดร.วิชชุดา หนูวิไล

รองศาสตราจารย์ ดร.เมธาวิ อุดมธรรมานุภาพ

รองศาสตราจารย์ ดร.ประเวศ อินทองปาน

รองศาสตราจารย์ ดร.สนธิ สัตโยภาส

รองศาสตราจารย์ ดร.เสริมศรี ไชยศรี

รองศาสตราจารย์ สยาม คำปรีดา

รองศาสตราจารย์ ดร.สุวิญ รักสัตย์

รองศาสตราจารย์ ดร.มารุต พัฒนา

รองศาสตราจารย์ ดร.นลินี ณ นคร

ราชบัณฑิต

มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์

มหาวิทยาลัยศิลปากร

มหาวิทยาลัยบูรพา

มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่

มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช

(๕)

รองศาสตราจารย์ ดร.วุฒินันท์ กันทะเตียน
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สมบัติ มั่งมีสุขศิริ
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.มนตรี สิริโรจนานันท์
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วันชัย สุขตาม
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชัยณรงค์ ศรีมันตะ
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สมชาย ดำเนิน
ดร.ชัยสิทธิ์ ทองบริสุทธิ

มหาวิทยาลัยมหิดล
มหาวิทยาลัยศิลปากร
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์
มหาวิทยาลัยบูรพา
สมาคมนักวิจัยแห่งประเทศไทย
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้า
เจ้าคุณทหารลาดกระบัง

● ฝ่ายประสานงานและจัดการ

ประสานงานจัดการและพิสูจน์อักษร

พระมหาขวัญชัย ปุตุตวิโสโส
พระมหาทรงชัย วิชยเกรี
นายศิลป์ชัย วงษ์จำนงค์
นางสาวสุจิตรา ชวดรัมย์
นางสาวกัณนิจ พิมพา

พระมหาธิติ อนุภทโท
พระมหาศรายุทธ จิตเมโธ
นายสุภฐาน สุดาจันทร์
นางสาวสังเวียน พู่เฟื่อง

งานสมาชิก

พระมหาทรงชัย วิชยเกรี

บันทึกข้อมูล

นายจิระศักดิ์ ธารสุขกระจำง

งานด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ

นายณพดล เพ็ญประชุม

● นิติกร

นายธวัช แยมปัว

● ภาพ/ศิลปะ

พระมหาสุระศักดิ์ ธีรวโโส

นายสมบุญณ์ เพ่งพิศ

● ออกแบบปก

นางสาวฉัตรระวี มณีขัติย์

- จัดรูปเล่ม

นายสมบูรณ์ เฟ่งพิศ

- พิมพ์ที่

โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

เลขที่ ๗๙ หมู่ ๑ ตำบลลำไทร อำเภอลำทะเมนชัย จังหวัดนครราชสีมา ๓๓๑๗๐

โทรศัพท์ ๐๓๕ ๒๔๘ ๐๐๐ ต่อ ๘๕๕๕-๘๕๕๙ โทรสาร ๐๓๕ ๒๔๘ ๐๐๐ ต่อ ๘๕๕๕

- จำนวนที่ตีพิมพ์ ๓๐ เล่ม

วารสารมหาจุฬาริชาการ
เป็นสมาชิกเครือข่ายวารสารวิชาการ
ด้านสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ (JSH)

บทบรรณาธิการ

วารสารมหาวิทยาลัยวิชาการ ปีที่ ๑๐ ฉบับที่ ๓ กันยายน – ธันวาคม ๒๕๖๖ ได้รวบรวมบทความวิชาการของผู้บริหาร คณาจารย์ของมหาวิทยาลัย รวมถึงคณาจารย์ต่างสถาบัน ที่ได้ส่งบทความทางวิชาการมาร่วมตีพิมพ์ เพื่อเป็นการเผยแพร่ผลงานทางวิชาการ ทำให้มีคณาจารย์ได้มีโอกาสศึกษาพุทธธรรมและการนำไปประยุกต์ บูรณาการกับศาสตร์สมัยใหม่ เพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ตามหลักคำสอนทางพระศาสนาอันเป็นการบริการวิชาการแก่สังคม ในฉบับนี้ กองบรรณาธิการและคณะทำงานฝ่ายประสานงานได้รับเกียรติจากผู้เขียนทั้งภายในและภายนอก จำนวน ๑๒ มหาวิทยาลัย ส่งบทความทางวิชาการ เพื่อลงตีพิมพ์เผยแพร่ จำนวน ๓๑ บทความ ในบทความทั้งหมดเป็นภาษาไทยล้วน แบ่งเป็นบทความวิชาการ ๔ บทความ บทความวิจัย ๒๗ บทความ และมีบทวิพากษ์ ๑ เรื่อง ซึ่งรายละเอียดบทความต่าง ๆ กองบรรณาธิการ ได้กล่าวถึงเนื้อหาของแต่ละบทความโดยสรุปดังนี้

บทความวิจัยที่ ๑ เรื่อง “รูปแบบการบริหารจัดการน้ำ ตามแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง โดยการมีส่วนร่วมของชุมชน ตำบลวังหมัน อำเภอดงสิงห์ จังหวัดชัยนาท” โดย ดร.ภูเนตุ จันทรจิต, ดร.พิสิษฐ์ เอมดวง, ธนภุต ไชยบุญ มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม ได้เสนอผลการวิจัยไว้ว่า (๑) สภาพภูมิทัศน์นิเวศวิทยาเกี่ยวกับน้ำของชุมชน มี ๓ ลักษณะ คือ ๑) สภาพภูมิศาสตร์พื้นที่มีลักษณะคล้ายกระทะทรงคว่ำ พื้นที่เกษตรกรรมมีลักษณะเป็นที่ราบลุ่มและสูง และพื้นดินมีลักษณะเป็นดินดานตื้น ๒) สภาพเกี่ยวกับอาชีพ เกษตรกรทำนาเป็นอาชีพหลัก มีการปรับเปลี่ยนไปตามสภาพดินฟ้าอากาศที่แปรปรวน น้ำสำหรับเกษตรกรรมบางปีแล้งบางพื้นที่ท่วม ๓) สภาพเกี่ยวกับแหล่งน้ำ อาชีพเกษตรกรรมอาศัยน้ำจากธรรมชาติ (น้ำฝน) เป็นหลัก ในบางพื้นที่อาศัยน้ำจากคลองชลประทาน ส่วนน้ำสำหรับการอุปโภคและบริโภค ได้จากแหล่งเก็บกักน้ำที่เป็นสระสาธารณะและบ่อบาดาล (๒) ชุมชนมีกระบวนการบริหารจัดการน้ำระดับครัวเรือนภาคเกษตรกรรม ภายใต้บทบาทและหน้าที่การปฏิบัติงานของผู้ในระดับชุมชนและท้องถิ่น โดยยึดตามแผนและนโยบายที่กำหนดขึ้นในแต่ละปี องค์การภาครัฐและภาคเอกชนเป็นกระบวนการบริหารจัดการน้ำในลักษณะการร่วมมือกับองค์กรต่าง ๆ ที่มีหน้าที่รับผิดชอบเกี่ยวกับน้ำ มีแนวทางและการสนับสนุน ที่เป็นเครื่องมือการบริหารจัดการน้ำ มีการประเมินเพื่อเตรียมรับกับสถานการณ์เกี่ยวกับน้ำ การจัดหาทรัพยากรน้ำเพื่อเพิ่มจำนวนแหล่งน้ำและปริมาณการเก็บกักน้ำ และมีการหนดแผนและนโยบายเกี่ยวกับน้ำเพื่อบริหารจัดการน้ำให้พอใช้ในแต่ละปี (๓) รูปแบบการบริหารจัดการน้ำระดับครัวเรือนสำหรับภาคเกษตรกรรม เป็นการบริหารจัดการเชิงภูมิปัญหาท้องถิ่น ได้แก่ ๑) การบริหารทรัพยากรความรู้ คือการบริหารจัดการภูมิปัญญาท้องถิ่นให้เป็นสังคมการเรียนรู้ เพื่อเป็น

พลังขับเคลื่อนการแก้ปัญหาและพัฒนาชุมชน ประกอบด้วยการรวบรวมความรู้ เกี่ยวกับข้อมูลชุมชน อาชีพทดแทนและมาตรการรองรับความเสี่ยง และการสร้างสรรค์ความรู้ ที่เกี่ยวกับศักยภาพของตนเอง ศักยภาพของชุมชน และแนวทางการปฏิบัติ ๒) การบริหารทรัพยากรมนุษย์ คือการบริหารจัดการคนให้เป็นชุมชนนักปฏิบัติ ด้วยการประสานความร่วมมือ การปรับเปลี่ยนอาชีพและการพัฒนาสร้างมูลค่า และการปรับใช้ความรู้ ในลักษณะการพึ่งพาตนเอง การบูรณาการ และการยึดหลักการมีส่วนร่วมของชุมชน

บทความวิจัยที่ ๒ เรื่อง “รูปแบบการบริหารจัดการหนี้สินครัวเรือนแบบมีส่วนร่วม ตามแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงตำบลวังหมัน อำเภอวัดสิงห์ จังหวัดชัยนาท” โดย ดร.พิสิษฐ์ เอมดวง, ดร.ภูเนตุ จันทรจิต, ผศ.ดร.ปรารักษ์ณี เดชคุ้ม, ผศ.แวววารี ทองประดิษฐ์ มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม ได้เสนอผลการวิจัยไว้ว่า (๑) หนี้สินครัวเรือน ภาคเกษตรกรรม มีความเกี่ยวข้องกับข้อ ๓ สถานการณ์ คือ ๑) สภาพของหนี้สินครัวเรือนที่เกิดขึ้น มีความสัมพันธ์เกษตรกรรมคืออาชีพทำนา เป็นส่วนมาก ด้านภูมิศาสตร์ พื้นที่เกษตรกรรมมีลักษณะเป็นพื้นที่ราบสูงและทำเกษตรกรรมได้เฉพาะในช่วงหน้าฝน ด้านนโยบายของแหล่งเงินทุน ที่จูงใจและกระตุ้นให้เกษตรกรสามารถกู้เงินมาลงทุนได้ง่าย ด้านเศรษฐกิจ รายได้ของเกษตรกรมีจำกัด เป็นรายได้เกิดขึ้นในช่วงที่ทำเกษตรกรรมได้เท่านั้น ๒) สภาพการบริหารจัดการหนี้สิน เกษตรกร มีแนวปฏิบัติ คือ การจัดทำบัญชีครัวเรือน สร้างเครือข่ายและสร้างกลุ่มอาชีพ การรวมกลุ่มภาคเกษตรกรรม และขยายเวลาพักการชำระหนี้ ๓) ศักยภาพในการชำระหนี้สิน เกษตรกร ยึดแนวทางการทำเกษตรทางเลือก การเพิ่มรายได้ และการเรียนรู้เพิ่มทักษะทางด้านการเกษตร (๒) ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเกิดหนี้สินครัวเรือน ภาคเกษตรกรรม มาจากปัจจัย ๔ ปัจจัย คือ ๑) การเปลี่ยนแปลงวิถีเกษตรกรรม ๒) ความแปรปรวนของสภาพภูมิอากาศ ๓) การลงทุนภาคเกษตรกรรม ๔) หนี้สินผูกพัน (๓) การบริหารจัดการหนี้ครัวเรือนภาคเกษตรกรรม ได้แก่ รูปแบบการบริหารจัดการเชิงพุทธ โดยยึดหลักอริยสัจ ๔ ประกอบด้วย แนวทางที่ ๑ การสร้างแนวร่วม เพื่อเรียนรู้ปัญหา (ทุกข์) ประกอบด้วยแนวปฏิบัติ คือ การรวมพลังชุมชน การเรียนรู้ปัญหาและการแก้ไขร่วมกัน การสร้างเครือข่ายเพื่อประสานความร่วมมือและการสนับสนุน การแก้ปัญหาที่ตัวเองแบบพึ่งตนเอง แนวทางที่ ๒ การปรับเปลี่ยนพฤติกรรม เพื่อสืบค้นต้นตอของปัญหาและกำจัดเหตุปัจจัยที่เป็นอุปสรรค (สมุทัย) ประกอบด้วยแนวปฏิบัติ คือ การวิเคราะห์ต้นเหตุของปัญหา การลดรายจ่ายส่วนเกินในครอบครัว และการทำบัญชีครัวเรือนอย่างต่อเนื่องและเป็นระบบ แนวทางที่ ๓ การสร้างชุมชนกัลยาณมิตร เพื่อกำหนดทิศทางการแก้ปัญหาให้บรรลุเป้าหมาย (นิโรธ) ประกอบด้วย ๔ แนวปฏิบัติ คือ สร้างสังคมสิทธิเสรีภาพ สร้างสังคมทางรอด สร้างสังคมทางเลือก สร้างสังคมเอื้ออาทร แนวทางที่ ๔ การกำหนดแบบแผนพัฒนา เพื่อเป็นแนวทางสำหรับการปฏิบัติ (มรรค) ประกอบด้วยแนวปฏิบัติ คือ การจัดสรร

(๘)

รายรับรายจ่ายครัวเรือนให้เป็นระบบ การเพิ่มทางเลือกและโอกาสเพื่อเพิ่มรายได้ การทำตามศักยภาพของตนเองทีละขั้นตอน และใช้ชีวิตพอเพียงบนพื้นฐานความจำเป็น

บทความวิชาการที่ ๓ เรื่อง “การวิเคราะห์ความโกรธ : ตัวละครสัตว์ที่ปรากฏในนิบาตชาดก” โดย นางสาวศิริรภา กิจกุลนำชัย, ศ.ดร.วิษระ งามจิตรเจริญ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ได้เสนอไว้ว่า บทความนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาเกี่ยวกับความโกรธในนิบาตชาดก และจากตัวอย่างของชาดกแต่ละเรื่องที่ไดยกมาอธิบายนั้น ได้ทำการศึกษาเรื่องราวต่าง ๆ ผ่านตัวละครสัตว์ (สัตว์ตามทัศนะพุทธศาสนาเถรวาท) พบว่า การวิเคราะห์เรื่องของความโกรธผ่านตัวละครสัตว์ต่าง ๆ มีด้วยกันหลากหลาย ประเด็น คือ (๑) ลักษณะ อาการ และธรรมชาติของสัตว์ที่มีความโกรธ จะมีลักษณะดังเช่น การขัดเคือง ขุ่นเคือง ความแค้น ความดุด่า ความเกรี้ยวกราด ฯลฯ ซึ่งจะเกิดภายในจิตใจ ก่อนจะแสดงลักษณะอาการออกมาให้เห็นภายนอก (๒) ความโกรธของตัวละครสัตว์มีด้วยกันหลายสาเหตุ เช่น การไม่มีปัญหาที่แยบคายหรือการใช้ความคิดถูกวิธี ตัณหา มานะ เป็นต้น จึงทำให้สัตว์โกรธ (๓) ผลของความโกรธได้ทำให้สัตว์ เกิดการประทุษร้าย ทั้งทางใจ กาย และวาจา (๔) การใช้คุณธรรมมาเป็นแนวทางในการระงับความโกรธ ซึ่งก็มีชาดกหลายเรื่องแสดงให้เห็นว่า เราสามารถเอาคุณธรรมบางข้อมาระงับความโกรธได้ เช่น การใช้ความคิดถูกวิธี คือ กระทำในใจโดยแยบคาย การเจริญพรหมวิหาร และการประพฤติธรรมตามราชธรรม ๑๐ เป็นต้น

บทความวิจัยที่ ๔ เรื่อง “ลักษณะและคุณค่าของหอธรรมล้านนาล้านนา” โดย พระครูสุธีปัญญากร (เทวินทะ ปณฺณาวโร), อาจารย์โสภณ บัวจันทร์, อาจารย์สวางจิต ชันดี วิทยาลัยสงฆ์นครน่าน มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ได้เสนอผลการวิจัยไว้ว่า หอธรรม เป็นคำเรียกหอพระไตรปิฎกของคนไทยล้านนา เป็นสัญลักษณ์ของการคงอยู่ของพระพุทธศาสนา เป็นที่เก็บรักษาคัมภีร์ใบลานที่จารึกพระธรรมคำสอนของพระพุทธเจ้า หอธรรมวัดนาเตาไม่ปรากฏหลักฐานทางการก่อสร้าง มีลักษณะเด่นเป็นอาคารทรงสี่เหลี่ยมจัตุรัส มีรูปทรงล้านนาประยุกต์ผสมผสานศิลปะลาวและจีน หอธรรมวัดนาปัง สร้าง พ.ศ. ๒๔๐๐ สมัยเจ้าอนันตวรฤทธิเดช เป็นที่เก็บคัมภีร์ใบลานอักษรล้านนาและตัวเมืองในคัมภีร์ใบลาน หอธรรมวัดหัวข่วง สร้าง พ.ศ. ๒๔๒๖ โดยเจ้าอนันตวรฤทธิเดช เพื่อเป็นพุทธบูชา ด้านลักษณะและคุณค่า หอธรรมล้านนาล้านนามีลักษณะทั่วไป ๖ อย่าง คือ (๑) ลายกนกล้านนา (๒) ลายพันธุ์พฤกษา (๓) ลายดอก (๔) ลายพุ่มข้าวบิณฑ์ (๕) ลายเทพพนม และ (๖) ลายนาค ลักษณะหอธรรมวัดนาเตาเป็นสถาปัตยกรรมชั้นเดียว ก่ออิฐถือปูนในผังสี่เหลี่ยมจัตุรัส วัดนาปัง เป็นสถาปัตยกรรมชั้นเดียวใต้ถุนสูง ในผังสี่เหลี่ยมจัตุรัส วัดหัวข่วง เป็นสถาปัตยกรรม ๒ ชั้น ในผังสี่เหลี่ยมจัตุรัส ชั้นล่างก่ออิฐชั้นบนเครื่องไม้ คุณค่าของหอธรรมล้านนาล้านนา มี ๖ ด้าน คือ (๑) ด้านประวัติศาสตร์ (๒) ด้านคติ

ความเชื่อในพระพุทธศาสนา (๓) ด้านขนบธรรมเนียมประเพณี (๔) ด้านศิลปะสถาปัตยกรรม (๕) ด้านสุนทรียะ และ (๖) ด้านงานช่างฝีมือท้องถิ่น แนวทางการอนุรักษ์หอธรรมล้านนาล้าน ๔ แนวทาง ได้แก่ การสร้างความรู้ความเข้าใจในการอนุรักษ์โบราณสถานในพื้นที่วัดแก่พระภิกษุและผู้ดูแลวัด การให้ความรู้ความเข้าใจทางด้านศิลปกรรมและแนวคิดในการบูรณปฏิสังขรณ์กับพระภิกษุและเจ้าหน้าที่กรมศิลปากร การให้ความรู้ความเข้าใจทางด้านศิลปกรรมและแนวคิดในการฟื้นฟูกับพระภิกษุและเจ้าหน้าที่กรมศิลปากร และการทำบทบาทหน้าที่ของสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติและพระราชบัญญัติคณะสงฆ์ด้านการดูแลรักษาทำนุบำรุงพุทธสถานในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการดูแลโบราณสถานภายในวัด

บทความวิจัยที่ ๕ เรื่อง “การศึกษาวิเคราะห์การบรรลุลหกรรมของพระภิกษุณีที่ได้รับเอตทัคคะในพระพุทธศาสนาเถรวาท : กรณีศึกษาพระมหาปชาบดีโคตมีเถรี พระเขมาเถรีและพระอุบลวรรณาเถรี” โดย นางสาวสิริธมา เสริมสุขสกุลชัย, พระมหาสมบุญ วุฑฒิกโร, รศ.ดร., ผศ.ดร.แม่ชีกฤษณา รักษาโณม มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ได้เสนอผลการวิจัยไว้ว่า การบรรลุลหกรรมของพระเถรีทั้งสามมีความแตกต่างกันด้วยบริบทของลักษณะการบรรลุลหกรรมทั้งเหตุการณ์และสถานที่ กล่าวคือ พระมหาปชาบดีโคตมีเถรีได้ฟังธรรมจากพระพุทธเจ้าและนำไปปฏิบัติหลังจากนั้นไม่นานจึงได้บรรลุลหกรรม พระเขมาเถรีได้เข้าเฝ้าพระพุทธเจ้าที่สวนเวฬุวัน และเห็นภาพนิมิตของร่างหญิงสาวที่ถูกเนรมิตด้วยพุทธานุภาพ พิจารณาธรรมเห็นความเป็นไปของไตรลักษณ์ของความงามของร่างกายทำให้ท่านได้บรรลุลหกรรมเป็นอรหันต์อย่างฉับพลันในท่ายืน ส่วนพระอุบลวรรณาเถรี ท่านได้บวชเป็นพระภิกษุณีและได้รับกรรมฐาน ท่านเห็นไฟในโรงเรือนขณะทำงาน จิตเป็นสมาธิเข้าสู่เตโชภิน และพลิกเป็นวิปัสสนาบรรลุลหกรรมเป็นพระอรหันต์อย่างฉับพลัน อย่างไรก็ตาม พระเถรีทั้งสามได้บรรลุความเป็นอรหันต์พร้อมทั้งคุณพิเศษหลังการบรรลุลหกรรมเหมือนกันทั้งหมด คือประกอบด้วย วิชชา ๘ ปฏิสัมภิทา ๔ วิโมกข์ ๘ และอภิญญา ๖ องค์ความรู้เรื่องการบรรลุลหกรรมและการปฏิบัติเพื่อการบรรลุลหกรรมรวมถึงชีวประวัติของพระเถรีที่ได้รับเอตทัคคะทั้ง ๓ รูป ถือว่าเป็นมรดกธรรมอันล้ำค่าและเป็นสิ่งที่เป็นประโยชน์สูงสุดแก่มหาชนทั้งหลายในการน้อมนำไปปฏิบัติเพื่อการพ้นทุกข์อย่างแท้จริง พุทธบริษัท ๔ มีหน้าที่ในการช่วยกันรักษาความรู้แห่งพระธรรมอันบริสุทธิ์นี้ให้แก่ลูกหลาน เพื่อดำรงพระพุทธศาสนาให้มีอายุยืนยาวนานสืบไป

บทความวิชาการที่ ๖ เรื่อง “การศึกษาเชิงวิเคราะห์พระพุทธพจน์ที่ว่า ถ้าสงฆ์ปรารถนาจะถอนสิกขาบทเล็กน้อยเสียบ้างก็ถอนได้” โดย พระมหาวัชรธรรณ ญาณกิตติ, ผศ.ดร.แม่ชีกฤษณา รักษาโณม, ผศ. พิเศษ ดร.อรชร ไกรจักร มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ได้เสนอไว้ว่า บทความวิชาการนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์พระพุทธพจน์ในมหาปรีณิพพานสูตรที่ว่า ถ้าสงฆ์ปรารถนา จะถอน

(๑๐)

สิกขาบทเล็กน้อยเสียบ้างก็ถอนได้ การศึกษาในครั้งนี้ดำเนินการด้วยการพิจารณาคัมภีร์ที่อธิบายพระพุทธรูปนี้โดยตรง และด้วยการพิจารณาหลักการในพระไตรปิฎก แล้วได้เสนอผลการศึกษาไว้ว่า พระพุทธเจ้าไม่ได้ตรัสพระดำรัสนี้เพื่อทรงอนุญาตให้สงฆ์ถอนสิกขาบทเล็กน้อย แต่พระพุทธองค์ตรัสเพื่อทดลองใจเหล่าพระภิกษุในพระพุทธศาสนา ฉะนั้น พระพุทธรูปที่ว่านี้จึงไม่ควรถูกนำไปใช้เป็นเหตุผลหรือเป็นข้ออ้างในการถอนสิกขาบทเล็กน้อย เพราะว่า พระพุทธเจ้าทรงบัญญัติสิกขาบทขึ้นมาเพื่อป้องกันไม่ให้พระภิกษุประพฤติดิต การมีความคิดที่จะถอนสิกขาบทเล็กน้อยโดยใช้พระพุทธรูปดังกล่าวเป็นเหตุผล ย่อมเท่ากับว่าเป็นการทำลายหลักการของพระพุทธศาสนา

บทความวิจัยที่ ๗ เรื่อง “การศึกษากรอบความคิด รูปแบบการเรียนรู้และความฉลาดทางวัฒนธรรมของนิสิตปริญญาตรี คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์” โดย นางสาวสรโรจน์ศรีสุวรรณ, ผศ.ดร.เฉลิมขวัญ สิงห์วี มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ได้เสนอผลการวิจัยไว้ว่า (๑) นิสิตมีกรอบความคิดแบบเติบโตอยู่ในระดับสูงมาก และกรอบความคิดแบบติดอยู่ในระดับปานกลาง รูปแบบการเรียนรู้ (แบบอเนกนัย แบบเอกนัย แบบซึมซับ แบบปฏิบัติ) อยู่ในระดับสูง และความฉลาดทางวัฒนธรรมอยู่ในระดับสูงมาก (๒) นิสิตที่มีเพศแตกต่างกัน มีความฉลาดทางวัฒนธรรมแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕ (๓) กรอบความคิดแบบเติบโต มีความสัมพันธ์ทางบวกกับความฉลาดทางวัฒนธรรม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๑ ขณะที่กรอบความคิดแบบติด มีความสัมพันธ์ทางลบกับความฉลาดทางวัฒนธรรม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕ และรูปแบบการเรียนรู้ (แบบอเนกนัย แบบเอกนัย แบบซึมซับ แบบปฏิบัติ) มีความสัมพันธ์ทางบวกกับความฉลาดทางวัฒนธรรม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๑

บทความวิจัยที่ ๘ เรื่อง “ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อผู้ใช้บริการร้านกาแฟขนาดย่อมในอำเภอเมือง จังหวัดปทุมธานี” โดย อาจารย์ณฤมล ตีระพัฒนเกียรติ, นางสาวพัชรภรณ์ เชียงทอง, นางสาวฐิติมา ตันเจง, นางสาวอรุณา เทพวัง, นางสาวภาวิณี อากาศโสภะ, นางสาวเบญจมาศ แก้วช้างพลู มหาวิทยาลัยปทุมธานี ได้เสนอผลจากการศึกษาในครั้งนี้ว่าเป็นศึกษาเพื่อให้ได้กรอบแนวคิด โดยค้นคว้าจากเอกสาร ตำรา บทความ และรายงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และเครื่องมือทางสถิติในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ วิเคราะห์ความถี่ ค่าร้อยละ วิเคราะห์เปรียบเทียบระหว่างตัวแปร ลักษณะประชากรศาสตร์และพฤติกรรมของผู้ใช้บริการต่อการตัดสินใจเลือกใช้ของผู้ใช้บริการร้านกาแฟขนาดย่อม ในอำเภอเมือง จังหวัดปทุมธานี แตกต่างกันหรือไม่ที่ส่งผลต่อผู้ใช้บริการร้านกาแฟขนาดย่อมในอำเภอเมือง จังหวัดปทุมธานี

บทความวิจัยที่ ๙ เรื่อง “แนวทางในการตัดสินใจเลือกใช้ระบบการบริหารจัดการคลังสินค้าในบริษัท ทัทซูโน (ประเทศไทย) จำกัด” โดย อาจารย์ณฤมล ตีระพัฒนเกียรติ, นางสาวธนาภา บัวงาม,

นายปรีชา เสาแบน, นายวัชร แสงสว่าง, นางสาวศุภรดา ชัยอนันต์, นางสาวศรอนงค์ เขียวพิลาภ มหาวิทยาลัยปทุมธานี ได้กล่าวถึงผลการสอบถามแล้วพบว่า ผู้ถูกสัมภาษณ์ตอบคำถามส่วนใหญ่เป็นเพศชาย อายุระหว่าง ๒๖-๓๐ ปี จบการศึกษาระดับต่ำกว่าปริญญาตรี ตำแหน่งงานเป็นระดับพนักงาน และมีอายุงาน ๑-๖ ปี ระดับความสำคัญของวิธีการจัดการคลังสินค้าของบริษัทเป็นปัจจัยหนึ่งที่ส่งผลกระทบต่อการแข่งขันทางการตลาดของบริษัท ระดับความสำคัญอยู่ในระดับมาก (๒) ผลการทดสอบสมมติฐานกระบวนการปฏิบัติงานที่แตกต่างกัน ส่งผลต่อระดับประสิทธิภาพการจัดการคลังสินค้าที่แตกต่างกัน วิธีการจัดการคลังสินค้าในภาพรวม มีความสัมพันธ์กับการแข่งขันทางการตลาดเพื่อนำไปสู่ต้นทุนสินค้าที่ต่ำลง

บทความวิจัยที่ ๑๐ เรื่อง “การพัฒนาตัวแบบการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสมกับงานของธุรกิจขนส่ง” โดย นางสาวศิริจันทร์ ชูธรรมสถิต, รศ.ดร.วิจิต อุ๋อัน มหาวิทยาลัยศรีปทุม ได้เสนอผลการวิจัยไว้ว่า (๑) การประยุกต์ใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสมกับงานมีอิทธิพลทางตรงต่อประสิทธิภาพของธุรกิจขนส่งที่ระดับนัยสำคัญ .๐๑ (๒) การมุ่งเน้นตลาดมีอิทธิพลทางตรงต่อการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสมกับงานที่ระดับนัยสำคัญ .๐๑ (๓) การยอมรับเทคโนโลยีมีอิทธิพลทางตรงต่อการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสมกับงานที่ระดับนัยสำคัญ .๐๕ (๔) วัฒนธรรมนวัตกรรมมีอิทธิพลทางตรงต่อการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสมกับงานที่ระดับนัยสำคัญ .๐๑ (๕) การมุ่งเน้นตลาดมีอิทธิพลทางอ้อมต่อประสิทธิภาพของธุรกิจขนส่งที่ระดับนัยสำคัญ .๐๑ (๖) การยอมรับเทคโนโลยีมีอิทธิพลทางตรงต่อประสิทธิภาพของธุรกิจขนส่งผ่านการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสมกับงานที่ระดับนัยสำคัญ .๐๕ (๗) วัฒนธรรมนวัตกรรมมีอิทธิพลทางตรงต่อประสิทธิภาพของธุรกิจขนส่งผ่านการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสมกับงานที่ระดับนัยสำคัญ .๐๑

บทความวิจัยที่ ๑๑ เรื่อง “แบบจำลองความสัมพันธ์ระหว่างการค้ากับดูแลธุรกิจครอบครัว วัฒนธรรมองค์กร ความรับผิดชอบต่อสังคมกับคุณลักษณะของผู้ประกอบการในธุรกิจครอบครัวและผลการดำเนินงานธุรกิจ” โดย นางนุศรา ธนาดำรงศักดิ์, รศ.ดร.วิจิต อุ๋อัน มหาวิทยาลัยศรีปทุม ได้เสนอผลการวิจัยไว้ว่า (๑) การค้ากับดูแลธุรกิจครอบครัวมีผลทางอ้อมต่อผลการดำเนินงานธุรกิจผ่านคุณลักษณะของผู้ประกอบการ ที่ระดับนัยสำคัญ .๐๑ (๒) วัฒนธรรมองค์กรมีผลต่อคุณลักษณะของผู้ประกอบการในธุรกิจครอบครัว ที่ระดับนัยสำคัญ .๐๕ (๓) วัฒนธรรมองค์กรผลทางอ้อมต่อผลการดำเนินงานธุรกิจผ่านคุณลักษณะของผู้ประกอบการ ที่ระดับนัยสำคัญ .๐๑ (๔) ความรับผิดชอบต่อสังคมมีผลต่อคุณลักษณะของผู้ประกอบการในธุรกิจครอบครัว ที่ระดับนัยสำคัญ .๐๑ (๕) ความรับผิดชอบต่อสังคมมีผลทางอ้อมต่อผลการดำเนินงานธุรกิจผ่านคุณลักษณะของผู้ประกอบการ ที่ระดับนัยสำคัญ .๐๑

(๑๒)

(๖) คุณลักษณะของผู้ประกอบการในธุรกิจครอบครัวมีผลต่อผลการดำเนินงานธุรกิจ ที่ระดับนัยสำคัญ

.๐๑

บทความวิจัยที่ ๑๒ เรื่อง “ผลการจัดกิจกรรมการประกอบอาหารประเภทขนมไทยเพื่อพัฒนาความคิดสร้างสรรค์สำหรับเด็กปฐมวัย” โดย นางสาวอารยา มูฮำหมัดยูไซ๊ะ, รศ.ดร.ปัทมาวดี เล่ห์มงคล มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ได้เสนอผลการวิจัยไว้ว่า เด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมการประกอบอาหารประเภทขนมไทยมีความคิดสร้างสรรค์ด้านความคิดริเริ่ม ความคิดคล่องแคล่ว และความคิดละเอียดลออหลังการทดลองสูงขึ้นกว่าก่อนการทดลอง

บทความวิจัยที่ ๑๓ เรื่อง “ความรู้ของครูเกี่ยวกับการเรียนรู้ของนักเรียนในชั้นเรียนคณิตศาสตร์ระดับมัธยมศึกษาที่ใช้การศึกษาชั้นเรียนและวิธีการแบบเปิด” โดย นางสาวศิริขวัญ ศรีวิไล, ผศ.ดร.เกียรติแสงอรุณ, ผศ.ดร.สัมพันธ์ ถิ่นเวียงทอง มหาวิทยาลัยขอนแก่น ได้เสนอผลการวิจัยไว้ว่า (๑) ขั้นที่ ๑ การสร้างแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ร่วมกัน ครูทีมการศึกษาชั้นเรียนสามารถเข้าใจเนื้อหาคณิตศาสตร์ระดับมัธยมศึกษาทำให้วางแผนการจัดการเรียนการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ สามารถสร้างสถานการณ์ปัญหาโดยคำนึงถึงโลกจริงของนักเรียนทำให้ปัญหานั้นเป็นปัญหาของนักเรียน สามารถการคาดการณ์แนวคิดของนักเรียนที่จะเกิดขึ้นในชั้นเรียนในแต่ละคำสั่งได้อย่างหลากหลาย มีการจัดลำดับแนวคิดของนักเรียนที่คาดว่าจะเกิดขึ้นในชั้นเรียน รวมทั้งได้มีการจัดเตรียมสื่อเสริมเพื่อประกอบในการช่วยขยายแนวคิดของนักเรียน และสามารถคาดการณ์ตำแหน่งปัญหา ความยุ่งยากของนักเรียนที่จะเกิดขึ้นในระหว่างที่นักเรียนแก้ปัญหาได้ (๒) ขั้นที่ ๒ การนำแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ไปใช้ในชั้นเรียนและการสังเกตการสอนร่วมกัน ครูทีมการศึกษาชั้นเรียนสามารถสังเกตเห็นการเข้าถึงคำสั่งและสถานการณ์ปัญหาของนักเรียน สามารถสังเกตเห็นแนวคิดทั้งหมดที่เกิดขึ้นในชั้นเรียน มีการจัดกลุ่มและจัดลำดับแนวคิดของนักเรียนที่เกิดขึ้น และเปิดโอกาสให้นักเรียนได้นำเสนอแนวคิดของตนเอง นอกจากนี้ยังได้มีการเชื่อมโยงแนวคิดของนักเรียนที่เกิดในชั้นเรียน รวมทั้งเปรียบเทียบแนวคิดแต่ละแนวคิดที่เกิดขึ้นในชั้นเรียน สามารถสังเกตเห็นตำแหน่งความยุ่งยาก ความเข้าใจที่คลาดเคลื่อนในการแก้ปัญหาของนักเรียน และสามารถใช้คำถามเพื่อให้นักเรียนได้ตั้งข้อสังเกตกับแนวคิดของตนเองและของเพื่อนในชั้นเรียนได้ (๓) ขั้นที่ ๓ การสะท้อนผลการสอนร่วมกัน ครูทีมการศึกษาชั้นเรียนสามารถบอกแนวทางในการพัฒนาคำสั่งให้เป็นภาษาของนักเรียนได้ สามารถบอกตำแหน่งความยุ่งยากหรือความเข้าใจที่คลาดเคลื่อนของนักเรียนได้ และสามารถสะท้อนถึงการจัดกลุ่มแนวคิด การจัดลำดับแนวคิดของนักเรียน การเชื่อมโยงแนวคิดของนักเรียนที่เกิดในชั้นเรียนได้

บทความวิจัยที่ ๑๔ เรื่อง “ภาวะผู้นำทางเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุพรรณบุรี” โดย นางสาวฐิตาพร ธัญญผล, รศ.ดร.สุทธีวรรณ ตันติรจนาวงศ์, ผศ.ดร.ศัจจิโร มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ได้เสนอผลการวิจัยไว้ว่า (๑) ภาวะผู้นำทางเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารของผู้บริหารสถานศึกษาโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านเรียงตามลำดับค่าเฉลี่ยสูงสุดไปหาค่าเฉลี่ยต่ำสุด ดังนี้ การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารในการจัดการเรียนการสอน การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารในการบริหารงาน การเป็นผู้นำที่มีวิสัยทัศน์ การเสริมสร้างจริยธรรมการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร และการสนับสนุนการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ (๒) การบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านเรียงตามลำดับ ดังนี้ การจัดการกระบวนการเรียนรู้ การวางแผนงานวิชาการ การวัดและประเมินผล การพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษา และการนิเทศการศึกษา (๓) ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารของผู้บริหารสถานศึกษากับการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษามีความสัมพันธ์ทางบวกในระดับสูง และ (๔) ภาวะผู้นำทางเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา ได้แก่ การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารในการจัดการเรียนการสอน การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารในการบริหารงาน และการสนับสนุนการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ สามารถร่วมกันทำนายการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา ได้ร้อยละ ๗๓.๒๐ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๑

บทความวิจัยที่ ๑๕ เรื่อง “ปัจจัยด้านองค์กรและการยอมรับนวัตกรรมด้านเทคโนโลยีที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการใช้งานระบบสารสนเทศในงานตรวจสอบบัญชีของสำนักงานสอบบัญชีในเขตจังหวัดนนทบุรี” โดย ดร.มัตติมา กรงเต็น มหาวิทยาลัยศรีปทุม, นางสาวรัชณี ปินยาเซ็น มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลตะวันออก ได้เสนอผลการวิจัยไว้ว่า (๑) ปัจจัยด้านองค์กรในด้านการสนับสนุนของผู้บังคับบัญชา และด้านเครื่องมือ อุปกรณ์และสิ่งอำนวยความสะดวก มีอิทธิพลทางบวกต่อประสิทธิภาพการใช้งานระบบสารสนเทศในงานตรวจสอบบัญชีของสำนักงานสอบบัญชีในเขตจังหวัดนนทบุรี ด้านความรวดเร็วทันเหตุการณ์ ด้านการบรรลุวัตถุประสงค์ ด้านการยอมรับจากผู้ที่เกี่ยวข้อง ส่วนด้านบุคลากรมีอิทธิพลทางลบต่อประสิทธิภาพการใช้งานระบบสารสนเทศในงานตรวจสอบบัญชีของผู้สอบบัญชีในกลุ่มบริษัทที่จดทะเบียนในเขตจังหวัดนนทบุรี ด้านความรวดเร็วทันเหตุการณ์ ด้านการบรรลุวัตถุประสงค์ ด้านการยอมรับจากผู้ที่เกี่ยวข้อง และ (๒) ปัจจัยการยอมรับนวัตกรรมด้านเทคโนโลยีด้านประโยชน์จากการใช้งาน ด้านความง่ายและความสะดวก และด้านการจัดการข้อมูลมีอิทธิพล

(๑๔)

ทางบวกต่อประสิทธิภาพการใช้งานระบบสารสนเทศในงานตรวจสอบบัญชีของสำนักงานสอบบัญชีใน
เขตจังหวัดนนทบุรี ด้านความรวดเร็วทันเหตุการณ์ ด้านการบรรลุวัตถุประสงค์ ด้านการยอมรับจากผู้
เกี่ยวข้อง

บทความวิจัยที่ ๑๖ เรื่อง “**แนวทางการประยุกต์หลักอภิสมาจารเพื่อส่งเสริมมารยาทของ
พระสงฆ์ไทย**” โดย พระมหามณูญ ปริณญาโณ (พรหมจินดา), พระมหาสมบุญ วุฑฒิโกโร, รศ.ดร.,
รศ.ดร.สาธุ มหัทธนาตุล มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ได้เสนอผลการวิจัยไว้ว่า (๑) สภาพ
มารยาทของพระสงฆ์ในการใช้เครื่องมือสื่อสารและเทคโนโลยีในประเด็นลักษณะของการใช้งานส่วนตัว
เพื่อการนำเสนอกิจกรรมและเรื่องราวของผู้ใช้สื่อไม่ว่าจะเป็นการแต่งกาย การใช้วาจา การแสดง
ความคิดเห็นออกสื่อช่องทางที่สร้างขึ้นหรือการอยู่ในสถานที่และสภาพส่วนตัวที่ไม่เหมาะสม แต่ก็ได้มีการใช้
เครื่องมือสื่อสารร่วมกับการทำงาน การติดต่อสื่อสาร การประชาสัมพันธ์กิจกรรมของวัด การสืบค้นหา
ข้อมูลเพื่อการเรียนรู้ (๒) สภาพมารยาทการปฏิบัติตนในที่สาธารณะในประเด็นการбинขบถ การนุ่งห่ม
การยืน เดิน นั่ง และการปฏิบัติตนในที่สาธารณะ (๓) สภาพมารยาททางสังคมของพระบวชใหม่
ในประเด็น ค่านิยมการบวชตามประเพณี ที่ไม่ได้ศึกษาพระวินัยก่อนอุปสมบท และความย่อหย่อนใน
ระเบียบปฏิบัติของวัด ในมุมมองเชิงลบส่งผลในวงกว้าง คือ ภาพลักษณ์และความศรัทธาที่มีต่อพระสงฆ์
และพระพุทธศาสนา ตลอดจนสะท้อนถึงพระผู้ปกครองและวัดต้นสังกัดที่ไม่สามารถควบคุม ดูแลพระ
ที่อยู่ในการปกครองให้ประพฤติตามหลักของอภิสมาจารได้ การศึกษาอภิสมาจารในพระพุทธศาสนา
เป็นหลักธรรมที่พระพุทธเจ้าได้ทรงบัญญัติสิกขาบทที่พระสงฆ์พึงปฏิบัติ ในการแต่งกายนุ่งห่ม การแสดง
ความเคารพ การbinขบถ การฉันภัตตาหาร การสนทนา การยืน เดิน นั่งและการประพฤติตนในที่
สาธารณะ และพึงประพฤติด้วยการรักษากาย วาจา ใจให้บริบูรณ์เพื่อมารยาทที่งดงามเกิดความเลื่อมใส
ศรัทธาของคนในสังคม นำมาใช้เป็นแนวทางการประยุกต์ใช้อภิสมาจารมาส่งเสริมมารยาทของพระสงฆ์
ไทย ในระดับบุคคล ประการแรกคือต้องคำนึงถึงวัตถุประสงค์ของการสื่อสารและการสืบค้นข้อมูล
การคำนึงถึงผลประโยชน์ต่อตนเอง คณะสงฆ์ สังคม ต้องมีความละเอียดต่อการการประพฤติตนที่ไม่
เหมาะสม สร้างจิตสำนึกของการเป็นตัวแทนของพระพุทธเจ้า สร้างจิตสำนึกในการพัฒนาวินัยและ
คุณธรรมให้เกิดขึ้นกับตนเอง พึงรู้จักกาลเทศะ ตระหนักในมารยาทที่ควรปฏิบัติ และระดับนโยบาย
นำหลักอภิสมาจารแปลงสู่การปฏิบัติจริง จัดทำคู่มือมารยาทของพระสงฆ์ไทย การเน้นย้ำและสะท้อน
ให้เห็นถึงความคาดหวังของสังคมต่อพระสงฆ์ ด้วยการบ่มเพาะมารยาทตั้งแต่อยู่ในครอบครัว การให้
ความรู้ในทุกระดับการศึกษา จนกระทั่งการเข้ามาบวชฐานะผู้สืบทอดพระพุทธศาสนาเพื่อสร้างความ
ศรัทธาและรักษาพระพุทธศาสนาให้ยั่งยืนสืบไป

บทความวิจัยที่ ๑๗ เรื่อง “ความผูกพันต่อองค์การของพนักงานโรงงานอุตสาหกรรมไฟฟ้า จังหวัดปทุมธานี” โดย นางสาวสุจิตรา แนนใหม่, นางสาวนฤมล ตีระพัฒนเกียรติ, นายกิตติทัต ธงพิน, นายกานต์นิธิ โภคภิรมย์, นางสาวศรีสุตา สรจักร, นายวรวิทย์ ออบเชย, นายฤตภาส สดใส มหาวิทยาลัย ปทุมธานี ได้กล่าวถึงการศึกษาวิจัยในครั้งนี้ว่า ได้ใช้ข้อมูลทุติยภูมิ จากเอกสาร ตำรา และผลงานวิจัย ต่าง ๆ ทั้งในและต่างประเทศ แล้วได้เสนอผลการวิจัยว่า ได้สร้างกรอบแนวคิดมาใช้เป็นตัวแบบ ในการศึกษา พบว่า มี ๔ ปัจจัย (๑) ด้านองค์การ (๒) ด้านงาน (๓) ด้านการพัฒนาทรัพยากร และ (๔) ด้านภาวะผู้นำ หลังจากนั้นผู้วิจัยจะมีการใช้เครื่องมือทางสถิติในการวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

บทความวิจัยที่ ๑๘ เรื่อง “หน้าที่ของอุปลักษณ์ที่ปรากฏในปริเฉทธรรมะในเพลงเพชฌัญ (พระศักดา สุนทร)” โดย นางสาวบัณฑิตา จารุมา, ดร.วรัญญา ยิ่งยงค์ดี, รศ.ดร.วรวรรณ ศรียาภัย, ดร.ศราวุธ หล่อดี มหาวิทยาลัยพะเยา ได้เสนอผลการวิจัยไว้ว่า หน้าที่ของอุปลักษณ์ได้แสดงหน้าที่ การสื่อสารทั้ง ๓ ประการตามแนวคิดของฮัลลiday ได้แก่ (๑) หน้าที่ในการถ่ายทอดความคิด (๒) หน้าที่ ด้านบุคคลสัมพันธ์ และ (๓) หน้าที่ด้านการเรียบเรียงความ เมื่อวิเคราะห์ด้วยแนวคิดหน้าที่ย่อยของ โททิลพบ ๑๑ ด้าน ได้แก่ ๑) เติมช่องว่างในคลังคำ ๒) อธิบายสิ่งที่เป็นนามธรรมและแบบจำลอง ๓) กำหนดมุมมองใหม่ ๔) เป็นแนวเทียบโน้มน้าวให้ทำหรือไม่ทำบางอย่าง ๕) สื่ออารมณ์ ๖) แสดง อารมณ์ความรู้สึก ๗) ช่วยในการตกแต่งหรืออำพราง ๘) สร้างความสนิทสนม ๙) ช่วยเรียบเรียงความ ๑๐) บั่นทึงคดี และ ๑๑) ช่วยให้จดจำได้ง่ายขึ้น ความหมายโดดเด่นขึ้น

บทความวิจัยที่ ๑๙ เรื่อง “ศึกษาวิเคราะห์พระเสขบุคคลในคัมภีร์พระพุทธศาสนา” โดย พระมหาสาคร สาครเมธี (สำเนียง), ผศ.ดร.แม้นกฤษณา รักษาโณม, พระมหาทวี มหาปัญญา (ละลง), ผศ.ดร. มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ได้เสนอผลการวิจัยไว้ว่า ความหมายของพระเสขะ คือ เป็นพระอนุพุทธบุคคล หรือพระอริยบุคคล ผู้ยังศึกษาไตรสิกขา ประพฤติพรหมจรรย์ และปฏิบัติ ตามหลักโพธิปักขิยธรรม ๓๗ ประการ พระเสขบุคคล ได้แก่ พระเสขบุคคลผู้ตั้งอยู่ในโสดาปัตติมรรค พระเสขบุคคลผู้ตั้งอยู่ในโสดาปัตติผล พระเสขบุคคลผู้ตั้งอยู่ในสกทาคามีมรรค พระเสขบุคคลผู้ตั้งอยู่ในสกทาคามีผล พระเสขบุคคลผู้ตั้งอยู่ในอนาคามีมรรค พระเสขบุคคลผู้ตั้งอยู่ในอนาคามีผล และ พระเสขบุคคลผู้ตั้งอยู่ในอรหัตตมรรค องค์แห่งการบรรลุมรรค คือ การคบหาสัตบุรุษ การฟังพระสัทธรรม การมนสิการโดยแยบคาย และการปฏิบัติธรรมสมควรแก่ธรรม พระเสขบุคคลมีคุณสมบัติ ดังนี้ ศรัทธา ในพระพุทธเจ้า เชื่อมมั่นในพระธรรม เลื่อมใสในพระสงฆ์ และมีศีลอันเป็นที่รัก พระโสดาบันเกิดไม่เกิน ๗ ชาติ พระสกทาคามีเกิดหนึ่งชาติ พระอนาคามีไม่กลับมาเกิด พระเสขบุคคลผู้บรรลุมรรคแล้ว จะเป็นผู้พ้นจากความทุกข์เข้าถึงพระนิพพาน วิธีการปฏิบัติของพระเสขบุคคล ได้แก่ มีศีล สำรวมอินทรี

(๑๖)

รู้ประมาณการบริโภค มีความเพียร ทรงพระสัทธรรม และได้มาน ธรรมที่เป็นเหตุแห่งความเสื่อมจากการบรรลุมรรคผล คือ ไม่ชอบการงาน การพูดคุย การนอนหลับ การคลุกคลีด้วยหมู่คณะ ธรรมที่เป็นเหตุแห่งความเจริญต่อการบรรลุมรรคผล คุ่มครองทวารในอินทรี รู้ประมาณการบริโภค และกิจที่ควรทำ หลักธรรมที่เป็นวิธีการบรรลุเป็นบรรลुพระเสขะ สติปัฏฐาน ๔ และโพชฌงค์ ๗ การทำบุญในพระเสขบุคคล ได้แก่ ผู้ควรคำนับ ควรต้อนรับ ควรทักขิณา ควรกราบไหว้ และเป็นนาบุญในโลก วิเคราะห์การละกิเลสของพระเสขบุคคล พระเสขบุคคลผู้เป็นโสดาบันละกิเลส ได้แก่ สักกายทิฏฐิ วิจิกิจฉา และสัสสปตปราคาส พระเสขบุคคลผู้เป็นสกทาคามีละกิเลส ได้แก่ สักกายทิฏฐิ วิจิกิจฉา สัสสปตปราคาส บรรเทาอกุศลจิตทั้ง ๓ ลงได้ พระเสขบุคคลผู้เป็นอนาคามีบุคคลละกิเลส ได้แก่ สักกายทิฏฐิ วิจิกิจฉา สัสสปตปราคาส กามราคะ และโทสะ พระเสขบุคคลผู้บรรลอรหัตตมรรคละกิเลส ดังนี้ โลภะ โทสะ โมหะ มานะ ทิฏฐิ วิจิกิจฉา ถีนะ อุทธัจจะ อหิริกะ และอนัตตปปะ

บทความวิจัยที่ ๒๐ เรื่อง “**แนวทางการอนุรักษ์เจดีย์ศรีไตรภูมิ ตำบลนิคมพัฒนา อำเภอเมือง จังหวัดลำปาง**” โดย พระมหามานตรี กพยาธิปติ (มีไหว), พระมหาสมบุญญ วุฑฒิโกโร, รศ.ดร., รศ.ดร.สาธิต มหัทธนาตุลย์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ได้เสนอผลการวิจัยไว้ว่า เจดีย์ในพระพุทธศาสนาสร้างขึ้นเพื่อบรรจุพระบรมสารีริกธาตุของพระสัมมาสัมพุทธเจ้า พระปัจเจกพุทธเจ้า พระอริยสาวก และพระเจ้าจักรพรรดิ เจดีย์หรือสถูปในสมัยพุทธกาลเป็นไปตามพระดำริของพระพุทธองค์ที่อนุญาตให้สร้างไว้ เรียกว่า สังฆนียสถาน ได้แก่ สถานที่ประสูติ ตรัสรู้ แสดงปฐมเทศนาและดับขันธปรินิพพาน และต่อมาปรากฏลักษณะเจดีย์ เรียกว่า พุทธเจดีย์ ได้แก่ ธาตุเจดีย์ บริโภคเจดีย์ ธรรมเจดีย์และอุทเทสิกเจดีย์ จนกลายเป็นสัญลักษณ์ของพระพุทธศาสนาทรงคุณค่าต่อการกราบไหว้บูชาและเป็นศูนย์รวมศรัทธาของชาวพุทธ นำมาสู่การอนุรักษ์เจดีย์ในพระพุทธศาสนา พบว่า พระเจ้าอโศกมหาราชได้อนุรักษ์บูรณปฏิสังขรณ์และได้สร้างอารามเจดีย์ ในกาลต่อมาเริ่มมีการอนุรักษ์ผ่านสถาปัตยกรรมตามความเชื่อรูปปั้นเทวดา รูปยักษ์รอบเจดีย์จะคอยปกป้องรักษาและดูแลเจดีย์ สู่การอนุรักษ์ตามหลักวิชาการ ประกอบด้วยการป้องกันการเสื่อมสภาพ การรักษาสภาพ การเสริมความแข็งแรง การบูรณะ การจำลองแบบ การสร้างชิ้นใหม่ การประยุกต์ใช้สอย นอกจากนี้ ยังพบว่า วิธีการอนุรักษ์ที่เหมาะสม เริ่มจาก การศึกษาทำความเข้าใจ การวางแผน และการประเมินความสำคัญคุณค่าและผลกระทบที่จะเกิดขึ้น จากการมีส่วนร่วมดำเนินการอนุรักษ์เจดีย์ให้มีประสิทธิภาพและให้ใช้ประโยชน์ได้อย่างยั่งยืน สำหรับแนวทางการอนุรักษ์เจดีย์ศรีไตรภูมิ ตำบลนิคมพัฒนา อำเภอเมือง จังหวัดลำปาง พบว่า จุดเริ่มของการอนุรักษ์คือการให้ความรู้ความเข้าใจในการอนุรักษ์เจดีย์ที่ถูกต้องตามหลักวิชาการผสมผสานกับหลักพุทธศาสนาให้กับผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง ต่อจากนั้นเริ่มปลูกฝังเยาวชนให้มีจิตสำนึก

ของการเป็นพุทธศาสนิกชนและเห็นคุณค่าประโยชน์ของเจตีย์ การสร้างเครือข่ายความร่วมมือระหว่าง วัด บ้าน โรงเรียน ภาครัฐ เอกชนเข้ามามีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ และการจัดกิจกรรมทางพระพุทธศาสนา ตามหลักสัมมาปฏิบัติต่อเจตีย์ถือได้ว่าเป็นการสืบทอดศาสนาที่มาจากศรัทธาแท้จริง ตลอดจนการสืบสาน วัฒนธรรมประเพณีอันเป็นเอกลักษณ์ของท้องถิ่นให้ยั่งยืน

บทความวิจัยที่ ๒๑ เรื่อง “รูปแบบการจัดการศึกษาและสร้างโอกาสทางการเรียนรู้ในวิกฤตการณ์ โควิด -๑๙ เพื่อพัฒนาคุณภาพนักเรียนโรงเรียนบ้านหุบบอน ชลบุรี : โรงเรียนบ้านหุบบอน” โดย นายธีระยุทธ แสงสุริยจันทร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ได้เสนอผลการวิจัยไว้ว่า (๑) การจัดการเรียนรู้ของสถานศึกษาที่ใช้ในสถานการณ์โควิด -๑๙ มี ๓ รูปแบบหลัก โดยมีปัญหา ในด้านบุคลากรและความชัดเจนของระบบ มีความต้องการในการ พัฒนารูปแบบให้เป็นระบบ มีรูปธรรม ชัดเจน และมีปัญหาในด้านการจัดการทรัพยากรแหล่งเรียนรู้ (๒) รูปแบบการจัดการศึกษาและสร้าง โอกาสทางการเรียนรู้ในวิกฤตการณ์โควิด -๑๙ เพื่อพัฒนาคุณภาพนักเรียนโรงเรียนบ้านหุบบอน มีองค์ประกอบ ๑) ปัจจัยนำเข้าในการขับเคลื่อน การบริหารสถานศึกษา ๒) ปัจจัยหลักและปัจจัย ขับเคลื่อนใช้กระบวนการบริหารจัดการแบบ PDCA ๓) ปัจจัยสนับสนุน ประกอบด้วย ๓.๑) กระบวนการ สร้างความมั่นใจในคุณภาพการศึกษา ได้แก่ Q-Coach และ Q-Info ๓.๒) ภาควิชาเครือข่ายการมีส่วนร่วม ได้แก่ Q-Classroom, Q-PLC และ ๓.๓) เครื่องมือและนวัตกรรมที่เหมาะสม (๓.) ผลการทดลองใช้ รูปแบบการจัดการศึกษาและสร้างโอกาส ทางการเรียนรู้ในวิกฤตการณ์โควิด -๑๙ เพื่อพัฒนาคุณภาพ นักเรียนโรงเรียนบ้านหุบบอน พบว่า ครูผู้รับผิดชอบ และคณะทำงานได้ปฏิบัติงานตามแผนที่กำหนด โดยในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ผู้เรียน ได้มีผู้ทรงคุณวุฒิเป็นที่ปรึกษา ทำให้ครูมีความมั่นใจการจัด กิจกรรมการเรียนรู้ ทั้งนี้ยังได้รับ ความร่วมมือจากปราชญ์ท้องถิ่น นักเรียนมีแหล่งเรียนรู้เพิ่มมากขึ้น และ ได้รับการพัฒนาเต็มศักยภาพ (๔.) ผลการประเมินและปรับปรุงรูปแบบการจัดการศึกษาและสร้างโอกาส ทางการเรียนรู้ในวิกฤตการณ์โควิด -๑๙ เพื่อพัฒนาคุณภาพนักเรียนโรงเรียนบ้านหุบบอน พัฒนาคุณภาพ การศึกษา ได้สอดคล้องกับสถานการณ์วิกฤติโควิด -๑๙ ได้ มีคุณภาพอยู่ในระดับมากที่สุด นักเรียนและ ผู้ปกครอง ของโรงเรียนบ้านหุบบอนมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด

บทความวิจัยที่ ๒๒ เรื่อง “แนวทางการจัดการศึกษาพระปริยัติธรรมแผนกบาลีตามแนว สัปายะ ๗ ของสำนักเรียนวัดปากน้ำ เขตภาษีเจริญ กรุงเทพมหานคร” โดย พระมหาไพรัช วิโรช (ทองพอง) พระมหาทวี มหาปัญญา, ผศ.ดร. รศ.ดร.सानุ มัทธนาคุณุย์ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัย มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ได้เสนอผลการวิจัยไว้ว่า (๑) การจัดการศึกษาพระปริยัติธรรมแผนกบาลี ของไทยนับตั้งแต่สมัยรัตนโกสินทร์ ทั้ง ๔ ด้าน นับว่าเป็นการจัดการศึกษาที่ดีในสมัยนั้น ๆ บางด้าน

(๑๘)

สมบูรณ์ เช่น ด้านหลักสูตรในสมัยรัชกาลที่ ๑ ศึกษาพระไตรปิฎก คือ ให้ศึกษาปิฎกละ ๓ ปี และบางด้านอาจจะยังไม่สมบูรณ์ เช่น ด้านการสอน ยังมีบุคลากรน้อย และด้านการเรียน ที่ยังกระจุกตัวอยู่ในเมืองหลวง ยังไม่สามารถกระจายการศึกษาไปตามชนบทได้มากนัก ในสมัยรัชกาลที่ ๒ จึงมีการเปลี่ยนแปลงรูปแบบการจัดการศึกษาในบางด้าน เช่น ด้านหลักสูตร ที่เปลี่ยนจากการเรียนพระไตรปิฎกมาเป็นการเรียนอรรถกถา และรูปแบบนี้ยังคงใช้มาถึงในสมัยปัจจุบัน ส่วนสภาพการจัดการศึกษาพระปริยัติธรรมแผนกบาลีของสำนักเรียนวัดปากน้ำ ได้ดำเนินการจัดการเรียนการสอนตามรูปแบบที่คณะสงฆ์ได้กำหนดไว้ ซึ่งบางด้านได้อยู่แล้วและบางด้านยังไม่สมบูรณ์ (๒) แนวทางการจัดการศึกษาพระปริยัติธรรมตามแนวสัปายะ ๗ แม้หลักสัปายะทั้ง ๗ นี้ จะพึงหวังผลต่อการปฏิบัติวิปัสสนาก็ตาม แต่เมื่อนำมาสังเคราะห์เข้ากับกระบวนการจัดการศึกษาพระปริยัติธรรมแล้วนั้นว่าหลักสัปายะทั้ง ๗ นี้ คือ ที่อยู่อาศัย (อวาสสัปายะ) แห่อาหารและการคมนาคม (โคจรสัปายะ) หลักสูตรและตำรา (ภัสสสัปายะ) กัลยาณมิตร (ปุคคลสัปายะ) อาหารหลักโภชนาการ (โภชนสัปายะ) สภาพแวดล้อม (อุตสัปายะ) และการบริหารร่างกาย (อิริยาปถสัปายะ) ถือว่าเป็นส่วนสำคัญในการจัดการศึกษาพระปริยัติธรรมของพระภิกษุสามเณรให้เป็นไปด้วยความสะดวกสบายและง่ายต่อการบริหารจัดการเรียนการสอนเพราะเหตุว่าการศึกษาคือการพัฒนาตามหลักไตรสิกขานั้นเอง (๓) แนวทางการจัดการศึกษาพระปริยัติธรรมแผนกบาลี ของสำนักเรียนวัดปากน้ำ เขตภาษีเจริญ กรุงเทพมหานคร ได้สังเคราะห์หลักสัปายะ ๗ ใน ๕ ด้าน เพื่อนำไปสู่การพัฒนาและปรับปรุง เช่น (๑) ด้านหลักสูตรและตำรา (ภัสสสัปายะ) ควรปรับหลักสูตรและตำรา (๒) ด้านผู้บริหารและด้านอาจารย์ (ปุคคลสัปายะ) ควรเพิ่มศักยภาพบุคลากร (๓) ด้านนักเรียน (ปุคคลสัปายะ) ควรพัฒนานักเรียน (๔) ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก (โภชนสัปายะ อุตสัปายะและอิริยาปถสัปายะ) ควรอุดหนุนสิ่งอำนวยความสะดวก (๕) ด้านสถานที่ (อวาสสัปายะและโคจรสัปายะ) ควรปรับปรุงสถานที่

บทความวิจัยที่ ๒๓ เรื่อง “ความเครียดและการจัดการความเครียดของนักศึกษาแพทย์ชั้นคลินิก คณะแพทยศาสตร์โรงพยาบาลรามาธิบดี มหาวิทยาลัยมหิดล” โดย นายปิยชัย วรรณทอง, ผศ.น.ท.หญิง ดร.งามลย์ ผิวเหลือง มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ได้เสนอผลการวิจัยไว้ว่า (๑) นักศึกษาแพทย์ชั้นคลินิกมีระดับความไวต่อความเครียดโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ระดับที่มาของความเครียดโดยรวมอยู่ในระดับ ปานกลาง และ ระดับอาการของความเครียด โดยรวมอยู่ในระดับสูง (๒) นักศึกษาแพทย์ชั้นคลินิกเลือกใช้วิธีการจัดการความเครียดแบบมุ่งเน้นการแก้ปัญหา (Problem-focus coping) อยู่ในระดับค่อนข้างสูง ใช้วิธีการจัดการความเครียดที่มุ่งเน้นที่อารมณ์ (Emotion focused coping) อยู่ในระดับค่อนข้างต่ำ และ ใช้วิธีการจัดการความเครียดแบบหลีกเลี่ยงปัญหา (Avoidant coping)

อยู่ในระดับค่อนข้างต่ำ (๓) นักศึกษาแพทย์ชั้นคลินิกที่มีเพศ แตกต่างกัน จะมีระดับความเครียดโดยรวม ในด้านที่มาของความเครียด และ อาการของความเครียด แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๑ นักศึกษาแพทย์ชั้นคลินิกที่มีระดับชั้นปี แตกต่างกัน จะมีระดับความเครียดโดยรวมในด้านที่มาของความเครียด แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕ และ นักศึกษาที่มี และ ไม่มีบุคคลในครอบครัวมีอาการเจ็บป่วยจนต้องไปพบแพทย์ แตกต่างกัน จะมีระดับความเครียดโดยรวมในด้านที่มา และอาการของความเครียดแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕ (๔) การจัดการความเครียด แบบมุ่งเน้นที่อารมณ์ (Emotion focused coping) มีความสัมพันธ์ทางบวกกับที่มาของความเครียด และ อาการของความเครียด อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๑ และ .๐๕ ตามลำดับ และ การจัดการความเครียดแบบหลีกเลี่ยงปัญหา (Avoidant coping) มีความสัมพันธ์ทางบวกกับความเครียดด้านความไวต่อความเครียด ที่มาของความเครียด และ ด้านอาการของความเครียด อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๑

บทความวิชาการที่ ๒๔ เรื่อง “รูปแบบการปฏิบัติกรรมฐานและการประยุกต์ใช้ในสังคมไทย” โดย พระมหาบุญชู ธีรธมโม, ดร. มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ได้เสนอข้อมูลที่น่าสนใจไว้ว่า การปฏิบัติกรรมฐานได้กลายเป็นวิถีชีวิตของคนไทยมาช้านาน สังคมไทยมีพัฒนาการเกี่ยวกับกรรมฐานและการประยุกต์ใช้ แบ่งตามสมัยการปกครอง ๔ ช่วง คือ สุโขทัย อยุธยา ธนบุรี และรัตนโกสินทร์ รวมระยะเวลาประมาณ ๗๐๐-๘๐๐ ปี บทความนี้ได้ศึกษาจากพงศาวดาร ศิลปจารึก จดหมายเหตุ พระไตรปิฎก อรรถกถา และเอกสารที่เกี่ยวข้องกับพระพุทธศาสนา จากการศึกษาพบว่า สมัยสุโขทัยมีการปฏิบัติสมณกรรมฐานและวิปัสสนากรรมฐาน โดยเฉพาะพระอริยญาณวาสี (พระป่า) ใช้กรรมฐานเพื่อพัฒนาจิตใจ มีเป้าหมายเพื่อเป็นพระพุทธเจ้าในอนาคต ได้รับอิทธิพลจากลังกาวงศ์ สมัยอยุธยามีการปฏิบัติสมณกรรมฐาน เช่น กสิณ การชักประคำ เป็นต้น มีลักษณะเด่นคือใช้สมาธิรักษาตนให้รอดพ้นจากอันตรายและบรรเทาภัยพิบัติ สมัยธนบุรีมีการปฏิบัติวิปัสสนากรรมฐานเพื่อเป็นเครื่องยึดเหนี่ยวจิตใจ ถือเป็นการใช้กรรมฐานแก้ไขปัญหาสุภาพจิต สมัยรัตนโกสินทร์ตอนต้น ใช้กรรมฐานเพื่อพัฒนาจิตใจให้เจริญงอกงาม ช่วงตอนกลางรัตนโกสินทร์อาศัยกรรมฐานเพื่อหลอมรวมความสามัคคีของคนภายในชาติ และสร้างชาตินิยม รัตนโกสินทร์ช่วงรัชกาลที่ ๖-๘ เป็นระยะการพัฒนาวิปัสสนาธุระแบบธรรมยุต เพื่อพัฒนาจิตใจ จนเป็นที่แพร่หลายในภาคอีสานของไทย ในสมัยรัชกาลที่ ๙- รัชกาลปัจจุบัน กรรมฐานได้รับการพัฒนาไปในหลายรูปแบบ มี ๕ รูปแบบที่เป็นกระแสหลัก คือแบบพุทโธ สัมมาอรหัง กำหนดลมหายใจ(อานาปานสติ) ยุบหนอ-พองหนอ และรูปนาม ในสมัยปัจจุบัน กรรมฐานแผ่ออกไปในวงกว้างด้วยเทคโนโลยี ทำให้ง่ายต่อการเข้าถึง และสังคมไทยยังเปิดกว้างในเรื่องดังกล่าว จึงปรากฏการใช้

(๒๐)

กรรมฐานในหลายลักษณะคือป้องกันโรคทางจิต บรรเทาความตึงเครียดของจิตใจ พัฒนาจิตใจให้เจริญ
งอกงาม และเพื่อมรรคผลนิพพาน โดยภาพรวมในสมัยอดีตและปัจจุบัน แม้ว่าจะมีแนวปฏิบัติกรรมฐาน
ที่แตกต่างกัน แต่ในทุกแบบก็มุ่งปฏิบัติตามแนวสติปัฏฐานตามที่ปรากฏในพระไตรปิฎกและมีเป้าหมาย
สูงสุดอันเดียวกันคือพระนิพพาน

บทความวิจัยที่ ๒๕ เรื่อง “ภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการจัดการ
เรียนรู้ในศตวรรษที่ ๒๑ ของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาปทุมธานี” โดย
นางสาวปฐิมาวดี สีหาบุญจันทร์ ดร. วีรภัทร ภัทรกุล ผศ.ดร.ธีระวัฒน์ มอนโธสง มหาวิทยาลัยราชภัฏ
พระนครศรีอยุธยา ได้เสนอผลการวิจัยไว้ว่า (๑) ภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา โดยใน
ภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การมีวิสัยทัศน์
ดิจิทัล รองลงมา คือ การสื่อสารดิจิทัล และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ความเป็นมืออาชีพด้านดิจิทัล
(๒) การจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ ๒๑ ของครู โดยในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน
พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การออกแบบการจัดการเรียนรู้ รองลงมา คือ การจัดการเรียนรู้
และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ การพัฒนาสื่อ เทคโนโลยี สารสนเทศทางการศึกษา (๓) ความสัมพันธ์
ระหว่างภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษากับการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ ๒๑ ของครูมีความ
สัมพันธ์ในทางบวก โดยในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง คู่ที่มีความสัมพันธ์กันสูงสุด ได้แก่ การมีวิสัยทัศน์
ดิจิทัลกับการพัฒนาสื่อ เทคโนโลยี สารสนเทศทางการศึกษา การสร้างวัฒนธรรมการเรียนรู้ดิจิทัลกับ
การออกแบบการจัดการเรียนรู้ และการสร้างวัฒนธรรมการเรียนรู้ดิจิทัลกับการจัดการเรียนรู้เท่ากัน
และภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ ๒๑ ของครู คือ
ด้านการสร้างวัฒนธรรมการเรียนรู้ดิจิทัล ด้านการสื่อสารดิจิทัล และด้านการมีวิสัยทัศน์ดิจิทัล อย่างมี
นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕

บทความวิจัยที่ ๒๖ เรื่อง “สมรรถนะผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการจัดการเรียนการสอน
ในยุคดิจิทัลของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต ๑”
โดย นางสาวภาวีนี หาวัตร์, ดร.ชัยยศ เดชสุระ, ผศ.ดร.ธีระวัฒน์ มอนโธสง มหาวิทยาลัยราชภัฏ
พระนครศรีอยุธยา ได้เสนอผลการวิจัยไว้ว่า (๑) สมรรถนะผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยาเขต ๑ ในภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ด้านที่มีค่าเฉลี่ย
สูงสุด คือ ด้านการสื่อสารและการจูงใจ รองลงมา คือ ด้านการมุ่งผลสัมฤทธิ์ และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด
คือ ด้านการวิเคราะห์ สังเคราะห์ (๒) การจัดการเรียนการสอนในยุคดิจิทัลของครู สังกัดสำนักงาน
เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยาเขต ๑ ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยด้านที่มี

ค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการสร้างหลักสูตร รองลงมา คือ ด้านการพัฒนาลักษณะนิสัย และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านการใช้นวัตกรรมการเรียนรู้ในชั้นเรียน (๓) สมรรถนะผู้บริหารสถานศึกษาโดยรวมมีความสัมพันธ์ทางบวกกับการจัดการเรียนการสอน ในยุคดิจิทัลของครู โดยรวมอยู่ในระดับสูง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .๐๕ (๔) สมรรถนะผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการจัดการเรียนการสอนในยุคดิจิทัลของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต ๑ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕ ประกอบด้วย ด้านการบริการที่ดี ด้านการมีวิสัยทัศน์ ด้านการทำงานเป็นทีม ด้านการมุ่งผลสัมฤทธิ์ ด้านการสื่อสารและจูงใจ ด้านภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง และด้านการคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ โดยรวมกันพยากรณ์การจัดการเรียนการสอนในยุคดิจิทัลของครู ได้ร้อยละ ๖๗.๐๐

บทความวิชาการที่ ๒๗ เรื่อง “แม่ชีไทยกับบทบาทที่หลากหลาย” โดย นางสาวรุจิเรข เทพอารยางกุล, ผศ.ดร.มนตรี สิริโรจนานันท์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ได้เสนอเรื่องราวของแม่ชีในด้านบทบาททางพระพุทธศาสนา และความสัมพันธ์อันดีในบทบาทของแม่ชีที่มีให้กับสังคม ภายใต้บริบทที่ถูกจำกัดทางสถานภาพที่ไม่แน่ชัดระหว่างนักบวชกับอุบาสิกา แม้ว่าจะประเด็นดังกล่าวจะก่อให้เกิดอุปสรรคและมีผลกระทบต่อบทบาทของแม่ชี แต่แม่ชีก็ยังคงพยายามทำหน้าที่ของตนอย่างเต็มที่ และก้าวข้ามข้อจำกัดดังกล่าว ทำให้แม่ชีมีผลงานและมีบทบาทอันหลากหลายที่สังคมยอมรับมากขึ้น ซึ่งก็ปฏิเสธไม่ได้ว่าโครงสร้างทางการปกครองและการได้รับการเกื้อกูลจากคนในสังคม มีอิทธิพลต่อความเป็นอยู่และความก้าวหน้าต่อการปฏิบัติในเชิงนักบวชทางศาสนาอย่างมาก นั่นหมายถึงศาสนาไม่สามารถดำรงอยู่ได้อย่างเป็นเอกเทศจากความเป็นจริงในสังคม ผู้เขียนหวังเป็นอย่างยิ่งว่าสังคมไทยจะยอมรับและสร้างมาตรฐานทางจริยธรรมอย่างเป็นธรรมให้กับแม่ชีมากขึ้น

บทความวิจัยที่ ๒๘ เรื่อง “สูตรตัตถิตในคัมภีร์ลขุสัทธานตเกมุทีและคัมภีร์นิรุตติทีปนี : การศึกษาวิเคราะห์” โดย พระมหาอภิชาติ อภิชาโต, รศ.ดร.สำเนียง เลื่อมใส, ผศ.ดร.จิรพัฒน์ ประพันธ์วิทยา มหาวิทยาลัยศิลปากร ได้เสนอผลการวิจัยไว้ว่า คัมภีร์ลขุสัทธานตเกมุทีเป็นคัมภีร์ที่แต่งโดยวรทราช ราวพุทธศตวรรษที่ ๑๑ เพื่ออธิบายคัมภีร์ไวยากรณ์ปาณินิ ส่วนคัมภีร์นิรุตติทีปนีเป็นคัมภีร์ที่พระญาณธชเถระ หรือ แลตีสยาตอ แต่งขึ้นเพื่ออธิบายคัมภีร์โมคคัลลานไวยากรณ์ โครงสร้างสูตรหรือโครงสร้างเนื้อหาตัตถิตในคัมภีร์ทั้งสองนี้มีความเหมือนกันคือ โครงสร้างสูตรแต่ละสูตรในคัมภีร์ทั้งสองนั้นจะมีโครงสร้างของประโยคปรากฏไม่ครบเหมือนประโยคสันสกฤตและบาลีทั่วไป ส่วนโครงสร้างเนื้อหาจัดไว้เป็นแบบเดียวกัน กล่าวคือในคัมภีร์ลขุสัทธานต - เกมุทีจัดตามลำดับชื่อตัตถิต ส่วนคัมภีร์นิรุตติทีปนีจัดตามกลุ่มตัตถิต การเขียนสูตรตัตถิตในคัมภีร์ทั้งสองนี้มีความเหมือนกันโดยจะเขียนสูตรตามลักษณะที่นักไวยากรณ์ทั่วไปใช้กัน กล่าวคือเขียนสูตรให้อยู่ในรูปที่สั้น รวบรัด แต่ได้ใจความ ทำให้

(๒๒)

สามารถท่องจำเพื่อนำไปใช้ได้ง่าย และสูตรของคัมภีร์ทั้งสองนั้นมีตั้งแต่ ๑ คำขึ้นไป สูตรดัตติในคัมภีร์ทั้งสองนั้นโดยส่วนมากแล้วจะเป็นวิธีสูตรเป็นหลัก เพราะกล่าวถึงวิธีการในการลงปริยายะหรือปัจจัยดัตติซึ่งถือว่าเป็นวิธีทำให้สำเร็จรูปของดัตติ

บทความวิจัยที่ ๒๙ เรื่อง “การปฏิบัติกรรมฐานเพื่อรักษาตนตามแนวอัตตวรรคในอรรถกถาธรรมบท” โดย นางสาวจุงใจ เกรียงบุรพา, ผศ.ดร.แม่ชีกฤษณา รักษาโณม, ผศ. พิเศษ ดร.อรชร ไกรจักร มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ได้เสนอผลการวิจัยไว้ว่า การปฏิบัติกรรมฐานทางพระพุทธศาสนามี ๒ ประเภท คือ สมถกรรมฐานและวิปัสสนากรรมฐาน สมถกรรมฐานปฏิบัติตามกรอบของอารมณ์กรรมฐาน ๔๐ วิธี ส่วนวิปัสสนากรรมฐานคือการปฏิบัติกำหนดรูปรูปนามในกรอบของไตรลักษณ์ คือ อนิจจัง ทุกขัง อนัตตา โครงสร้างเนื้อหาของอัตตวรรค ทั้ง ๑๐ เรื่องเป็นการนำเสนอเรื่องราวของบุคคลและคาถาที่พระพุทธเจ้าตรัสสอนการรักษาตนทั้ง ๑๐ เรื่องได้แก่เรื่อง โพธิราชกุมาร พระอุปนันท-ศาकยะ พระปธานิกตีสเถระ มารดาของพระกุมารกัสสปะ มหากาลอุบาสก พระเทวทัต สังฆาท-ปริสัณณะ (การกระเสือกกระสนเพื่อจะทำลายสงฆ์) พระกาลเถระ จูฬกาลอุบาสก อตตทัตถเถระ เป้าหมายหลักในการรักษาตนคือ การบรรลุพระนิพพาน หากไปไม่ถึงเป้าหมายหลัก จะได้เป้าหมายรองคือ เกิดในโลกมนุษย์และเกิดในสวรรค์ การรักษาตนมี ๒ แบบ คือ (๑) การรักษาตนแบบคฤหัสถ์ในกรอบของ ทาน ศีล ภาวนา (๒) การรักษาตนแบบบรรพชิตคือ การเจริญวิปัสสนากรรมฐาน ในอัตตวรรคทั้ง ๑๐ เรื่องนั้น จำนวน ๗ เรื่องเกี่ยวกับวิปัสสนา จำนวน ๓ เรื่องชี้ให้เห็นถึงการไม่รักษาตน การแสดงธรรมของพระพุทธเจ้ามี ๒ ลักษณะคือ (๑) สมมุติสัจจะ (๒) ปรมัตถสัจจะ คำว่า ตน ทั้ง ๑๐ เรื่องเป็นภาษาสมมุติสัจจะ เมื่อว่าโดยปรมัตถสัจจะแล้ว คำว่า ตน ไม่มี เป็นเพียงขันธ ๕ อายตนะ ธาตุ เท่านั้น ขันธ ๕ เป็นวิปัสสนาภูมิ การที่พระพุทธเจ้าตรัสสมมุติสัจจะเพื่อให้บุคคลมีหิริโอตตปปะ ให้บุคคลทราบเรื่องกรรมเพื่อต้องการบอกชื่อบุคคลที่สร้างเสนาสนะ เพื่อบอกให้ทราบว่าคุณคนกระทำอนันตริยกรรม เพื่อบอกให้ทราบว่าคุณคนมีพรหมวิหาร เพื่อบอกให้ทราบว่าคุณคนบรรลุพุพเพนิวาสานุสติญาณ เพื่อบอกให้ทราบว่าคุณคนถวายทาน บุคคลรับทาน พระพุทธเจ้าใช้ภาษาสมมุติแสดงธรรมหลังจากนั้นทรงใช้ภาษาปรมัตถ์เพื่อให้บุคคลได้เข้าถึงวิปัสสนาญาณ

บทความวิจัยที่ ๓๐ เรื่อง “ปฏิสัมพันธ์ของจิตและวัตถุในพุทธปรัชญาเถรวาท” โดย พระจาดุรงค์ อาจารย์สุโก มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ได้เสนอผลการวิจัยไว้ว่า จิตในพุทธปรัชญาเถรวาทเป็นนามธรรม เป็นธรรมชาติรู้อารมณ์ จิตมีลักษณะที่หลากหลายนัยและจิตเป็นสิ่งแรกเริ่ม (Origin or Prime) เป็นที่มาให้เกิดกระบวนการส่งต่อหรือสันติต่อสิ่งทั้งที่เป็นรูป (วัตถุหรือสสาร) หรือนาม (อสสาร) ส่วนวัตถุในพุทธปรัชญาเถรวาทกล่าวถึงสสาร (รูปธรรม) และวัตถุหรือธาตุ คือ

ธาตุ ๔ เป็นต้น เป็นที่มาของตัวตน ชีวิตและโลก ประเด็นว่าด้วยความสัมพันธ์มีจิต (นามธรรม) และวัตถุ (รูปธรรมหรือสสารหรือธาตุ) เป็นสองสิ่งที่มีความเชื่อมโยงระหว่างกัน รูปกับนามเป็นปัจจัยเอื้อและเกื้อหนุนต่อกัน ดำรงอยู่ด้วยกันพร้อมกันในกระบวนการสร้างชีวิตร่างกายมนุษย์ คือ องค์รวมของนามและรูป (นามรูป) การรับรู้สิ่งภายนอกของจิตผ่านทางอายตนะภายใน ๖ คือ ตา หู จมูก ลิ้น กายและใจ และอายตนะภายนอก ๖ คือ รูป เสียง กลิ่น รส สัมผัส ธรรมารมณ์ เกิดกระบวนการรับรู้ที่เป็นจริงก่อให้เกิดการผสมกันและกันเกิดวิญญาน ความสัมพันธ์เชิงเหตุปัจจัยตามกระบวนการปฏิจกสมุบาท การมองโลกและชีวิตเป็นสิ่งสัมพันธ์ ความว่างของชีวิตหรือความเป็นอนัตตาของชีวิต ชีวิตและการกำเนิดชีวิตและการอยู่เหนือโลกในสองลักษณะในแง่ของพื้นที่เชิงวัตถุและเชิงสภาวะคือจิต แก่นสาระสำคัญ ความสัมพันธ์ของจิตและวัตถุในพุทธปรัชญาเถรวาท ให้ความสำคัญกับสภาวะคือจิตหรือการมุ่งพิจารณาจิตใจหรือการปรับเปลี่ยนจิตเพื่ออยู่เหนือโลกคือโลกแห่งประสาทสัมผัส ด้วยการปรับจิตให้สามารถรับรู้โลกได้อย่างมีประสิทธิภาพตรงเป็นการมุ่งตรงที่สภาวะแห่งความว่างหรืออนัตตาที่เข้าถึงสรรพสิ่งที่ล้วนประกอบเข้าด้วยสิ่งต่าง ๆ (นานาธาตุ)

บทความวิจัยที่ ๓๑ เรื่อง “สมรรถนะของผู้บริหารกับการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต ๑” โดย นายปิยะนันท์ ว่องพัฒน์วงศ์, ผศ.ดร.นุชนรา รัตนศิริประภา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร ได้เสนอผลการวิจัยไว้ว่า (๑) สมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต ๑ ทั้งโดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมากที่สุด โดยเรียงตามค่ามัธยฐานลดจากมากไปน้อย คือ ความคิดรวบยอดในตนเอง คุณลักษณะ ความรู้ ความสามารถ และแรงผลักดัน (๒) การบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต ๑ โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมากที่สุด โดยเรียงตามค่ามัธยฐานลดจากมากไปน้อย คือ งานหลักสูตร งานจัดการเรียนการสอน งานวัดผล ประเมินผลและเทียบโอนผลการเรียน งานประกันคุณภาพการศึกษา งานแนะแนว นิเทศการสอนและวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ และงานแหล่งเรียนรู้ เทคโนโลยี และสื่อการสอน (๓) สมรรถนะของผู้บริหารกับการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต ๑ มีความสัมพันธ์กันในระดับปานกลาง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๑

นอกจากนี้ยังมีบทวิพากษ์หนังสือเรื่อง “ศรัทธา” โดย พระมหาภูมิจิตฺตมุนี ญาณวฑฺฒโน มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ที่ได้นำเสนอการวิพากษ์ไว้ว่า หนังสือเรื่องศรัทธา ไว้ มีสาระสำคัญกล่าวถึงเรื่องความศรัทธาหรือความเชื่อ เนื้อหาของหนังสือได้อธิบายความเชื่อตั้งแต่จุดเริ่มต้นไปตาม

(๒๔)

ลำดับตั้งแต่ความเชื่อในวัยเด็กไปจนถึงวัยชราว่ามีการพัฒนาอย่างไร และกระตุ้นเตือนผู้ฟังว่าไม่ควรเห็นเรื่องของความศรัทธาหรือที่คุ้นเคยกันเรียกว่าความเชื่อนี้เป็นเรื่องเล็กน้อย เป็นเรื่องที่รู้ดีกันอยู่เข้าใจกันอยู่ทั่วไป เพราะถ้าเราเข้าใจเรื่องศรัทธาดีแล้วไหนผู้ที่มีศรัทธาจึงหาความสุขในชีวิตไม่ได้ ยังคงต้องป่วยด้วยโรคทางใจต้องพึ่งหมอพึ่งยากันอยู่อีก ซึ่งท่านได้เปรียบเทียบกับสัตว์เดรัจฉานว่ายังมีความสุขมากเสียกว่ามนุษย์ที่มีศรัทธา การมีความสุขในระดับสัตตัตถญาณนั้นมีอยู่แม้ในสัตว์เดรัจฉานซึ่งก็เป็นสิ่งที่มนุษย์มีเช่นกัน แต่สิ่งที่มนุษย์มียิ่งกว่าสัตว์ก็คือปัญญา ดังนั้น มนุษย์จึงต้องใช้ปัญญานำพาไปสู่ความสุขที่เหนือกว่าความสุขตามสัตตัตถญาณระดับสัตว์ ท่านยกตัวอย่างความศรัทธาก็เหมือนกับประตูบ้านที่ล็อกจนดีแล้ว เจ้าบ้านก็นอนหลับสบายไม่ต้องกระวนกระวายว่าจะมีใครบุกเข้ามาในบ้านตอนหลับ ความศรัทธาควรเป็นเช่นนั้นคือให้ผลคือความสุขแก่ผู้ที่มีความศรัทธา และควรมีศรัทธาที่ถูกต้องด้วย คือการสอบสวนสิ่งที่ตนศรัทธาว่าเพราะเหตุใดเราจึงศรัทธาสິงนี้ และสิ่งนี้ให้ผลอย่างไรต่อเราผู้ที่ศรัทธา

เนื้อหาของบทความเหล่านี้ เป็นบทความวิจัยและบทความวิชาการที่ได้รับจากคณาจารย์ รวมทั้งนิสิตและนักศึกษา จากสถาบันอุดมศึกษาทั้งภายในและภายนอก จำนวน ๑๐ มหาวิทยาลัย ล้วนให้มุมมองในมิติทางศาสนาและปรัชญา รวมทั้งพุทธศาสนานุกรณาการกับศาสตร์สมัยใหม่ ในสาขาวิชาสหวิทยาการด้านมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ได้อย่างครอบคลุมและลึกซึ้ง

สำหรับรายละเอียดบทความทั้งหมดเหล่านี้ ผู้ใดต่อการศึกษาเรียนรู้ สามารถเรียนรู้ได้จากบทความดังกล่าว ในวารสารฉบับนี้ และพบกันอีกครั้งในวารสารมหาจุฬาวชิการ ปี ๑๑ ฉบับที่ ๑ มกราคม – เมษายน ๒๕๖๗

(รศ.ดร.เกียรติศักดิ์ สุขเหลือง)

บรรณาธิการ

วารสารมหาจุฬาวชิการ

สารบัญ

เรื่อง

หน้า

บทบรรณาธิการ

(๖)

ภาคภาษาไทย

รูปแบบการบริหารจัดการน้ำ ตามแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

โดยการมีส่วนร่วมของชุมชน ตำบลวังหมัน อำเภอวัดสิงห์ จังหวัดชัยนาท

๑

ดร.ภูเนตุ จันทร์จิต

อาจารย์ประจำหลักสูตร สาขาวิชาการพัฒนาชุมชน มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม

ดร.พิสิษฐ์ เอมดวง

อาจารย์ประจำหลักสูตร สาขาวิชาดนตรีศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม

นายธนกฤต ไชยบุญ

อาจารย์ประจำหลักสูตร สาขาวิชาการสอนสังคม มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม

รูปแบบการบริหารจัดการหนี้สินครัวเรือนแบบมีส่วนร่วม ตามแนวคิดปรัชญา

เศรษฐกิจพอเพียงตำบลวังหมัน อำเภอวัดสิงห์ จังหวัดชัยนาท

๑๙

ดร.พิสิษฐ์ เอมดวง

อาจารย์ประจำหลักสูตร สาขาวิชาดนตรีศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม

ดร.ภูเนตุ จันทร์จิต

อาจารย์ประจำหลักสูตร สาขาวิชาการพัฒนาชุมชน มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม

ผศ.ดร.ปรารักษ์ณี เดชคุ้ม

อาจารย์ประจำหลักสูตร สาขาวิชาการบริหารจัดการทรัพยากรมนุษย์

มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม

ผศ.แวววารี ทองประดิษฐ์

อาจารย์ประจำหลักสูตร สาขาวิชาการบัญชี มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม

การวิเคราะห์ความโกรธ : ตัวละครสัตว์ที่ปรากฏในนิบาตชาดก

๓๖

นางสาวศรินภา กิจกุลนำชัย

ศ.ดร.วัชรระ งามจิตรเจริญ

สาขาพุทธศาสนศึกษา คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

(๒๖)

ลักษณะและคุณค่าของหอธรรมล้านน่านาน

๕๑

พระครูสุธีปัญญากร (เทวินทะ ปญฺญาวโร),

อาจารย์ไสภณ บัวจันทร์

สว่างจิต ขันดี

พุทธศาสนตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพระพุทธศาสนา วิทยาลัยสงฆ์นครน่าน

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

การศึกษาวิเคราะห์การบรรลุมรรคของพระภิกษุณีที่ได้รับเอตทัคคะ

ในพระพุทธศาสนาเถรวาท : กรณีศึกษาพระมหาปชาบดีโคตมีเถรี

พระเขมาเถรี และพระอุบลวรรณาเถรี

๖๗

นางสาวรสีร์ฉา เสริมสุขสกุลชัย,

พระมหาสมบุญ วุฑฺฒิกโร, รศ.ดร.,

ผศ.ดร.แม่ชีกฤษณา รักษาโฉม

สาขาวิชาพระพุทธศาสนา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

การศึกษาเชิงวิเคราะห์พระพุทธพจน์ที่ว่า ถ้าสงฆ์ปรารถนาจะถอน

สิกขาบทเล็กน้อยเสียบ้างก็ถอนได้

๘๓

พระมหาวิริยธรรณ ญาณกิตติ,

ผศ.ดร.แม่ชีกฤษณา รักษาโฉม,

ผศ. พิเศษ ดร.อรชร ไกรจักร์

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

การศึกษากรอบความคิด รูปแบบการเรียนรู้และความฉลาดทางวัฒนธรรมของ

นิสิตปริญญาตรี คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

๑๐๕

นางสาวสรโรชนี ศรีสุวรรณ

ผศ.ดร.เฉลิมขวัญ สิงห์วี

มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อผู้ใช้บริการร้านกาแฟขนาดย่อมในอำเภอเมือง จังหวัดปทุมธานี ๑๑๗

นางสาวนฤมล ตีระพัฒน์เกียรติ, นางสาวพัชรภรณ์ เชียงทอง,
นางสาวฐิติมา ตันแจว, นางสาวอรุณา เทพวัง
นางสาวภาวิณี อากาศโสภา, นางสาวเบญจมาศ แก้วช้างพลู
คณะบริหารธุรกิจและการบัญชี มหาวิทยาลัยปทุมธานี

แนวทางในการตัดสินใจเลือกใช้ระบบการบริหารจัดการคลังสินค้า ๑๒๕

ในบริษัท ทัทซูโน (ประเทศไทย) จำกัด

นางสาวนฤมล ตีระพัฒน์เกียรติ, นางสาวธนาพา บัวงาม,
นายปรีชา เสาแบน, นายวัชร แสงสว่าง,
นางสาวศุภรญา ชัยอนุวัต, นางสาวศรอนงค์ เขียวพิลาภ
คณะบริหารธุรกิจและการบัญชี มหาวิทยาลัยปทุมธานี

การพัฒนาตัวแบบการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสมกับงานของธุรกิจขนส่ง ๑๓๘

นายศิรินทร์ ชูธรรมสถิตย์
บริหารธุรกิจดุสิตบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการการตลาด
วิทยาลัยบัณฑิตศึกษาด้านการจัดการ มหาวิทยาลัยศรีปทุม
รศ.ดร.วิจิต อุ๋อัน
บัณฑิตศึกษาด้านการจัดการ มหาวิทยาลัยศรีปทุม

**แบบจำลองความสัมพันธ์ระหว่างการค้ากับดูแลธุรกิจครอบครัว วัฒนธรรมองค์กร
ความรับผิดชอบต่อสังคม กับคุณลักษณะของผู้ประกอบการในธุรกิจครอบครัว
และผลการดำเนินงานธุรกิจ** ๑๕๐

นางนุศรา ธนดำรงศักดิ์
หลักสูตรบริหารธุรกิจดุสิตบัณฑิต วิทยาลัยบัณฑิตศึกษาด้านการจัดการ
มหาวิทยาลัยศรีปทุม
รศ.ดร.วิจิต อุ๋อัน
บัณฑิตศึกษาด้านการจัดการ มหาวิทยาลัยศรีปทุม

(๒๘)

ผลการจัดกิจกรรมการประกอบอาหารประเภทขนมไทยเพื่อพัฒนา

ความคิดสร้างสรรค์สำหรับเด็กปฐมวัย

๑๖๔

นางสาวอารยา มุอำหมัดยูโซ๊ะ

สาขาปฐมวัยศึกษา ภาควิชาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

รศ.ดร.ปัทมาวดี เล่ห์มงคล

ความรู้ของครูเกี่ยวกับการเรียนรู้ของนักเรียนในชั้นเรียนคณิตศาสตร์

ระดับมัธยมศึกษาที่ใช้การศึกษาชั้นเรียนและวิธีการแบบเปิด

๑๗๗

นางสาวศิริขวัญ ศรีวิไล

ผศ.ดร.เกียรติ แสงอรุณ,

ผศ.ดร.สัมพันธ์ ถิ่นเวียงทอง

สาขาวิชาคณิตศาสตร์ศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น

ภาวะผู้นำทางเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารของผู้บริหารสถานศึกษา

ที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา

สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุพรรณบุรี

๑๙๓

นางสาวจิตาพร ธัญญผล

รศ.ดร.สุทธีวรรณ ตันติรจนาวงศ์

ผศ.ดร.ศจี จิโร

ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต แขนงวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตศึกษา

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

ปัจจัยด้านองค์กรและการยอมรับนวัตกรรมด้านเทคโนโลยีที่ส่งผลต่อ

ประสิทธิภาพการใช้งานระบบสารสนเทศในงานตรวจสอบบัญชี

ของสำนักงานสอบบัญชีในเขตจังหวัดนนทบุรี

๒๐๙

ดร.มัตติมา กรงเต็น

คณะบัญชี มหาวิทยาลัยศรีปทุม

นางสาวรัชณี บินยาเซ็น

คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลตะวันออก

- แนวทางการประยุกต์หลักภูมิสถาปัตย์เพื่อส่งเสริมมรดกทางวัฒนธรรมของพระสงฆ์ไทย** ๒๒๒
- พระมหามานูญ ปรีญาโณ (พรมจินดา)
พระมหาสมบุญ วุฑฒิกโร, รศ.ดร.,
รศ.ดร.सानุ มหัทธนาตุล
สาขาวิชาพระพุทธศาสนา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
- ความผูกพันต่อองค์การของพนักงานโรงงานอุตสาหกรรมไฟฟ้า จังหวัดปทุมธานี** ๒๓๖
- นางสาวสุจิตรา แนนใหม่, นางสาวนฤมล ตีระพัฒนเกียรติ
นายกิตติทัต ธงพิน, นายกานต์นิธิ โภคภิรมย์
นางสาวศรีสุดา สรจักร, นายวรวิทย์ ออบชัย
นายฤทธิศาสตร์ สดใส
คณะบริหารธุรกิจและการบัญชี มหาวิทยาลัยปทุมธานี
- หน้าที่ของอุปถัมภ์ที่ปรากฏในปริเฉทธรรมะในเพลงเพชฌัญญู “พระศักดา สุนทรโร”** ๒๔๓
- นางสาวบัณฑิตา จารุมา, ดร.วรัญญา ยิ่งยงค์ศักดิ์,
รศ.ดร.วรวรรณ ศรียาภัย, ดร.ศราวุธ หล่อดี
สาขาวิชาภาษาไทย คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยพะเยา
- ศึกษาวิเคราะห์พระเสขบุคคลในคัมภีร์พระพุทธศาสนา** ๒๕๕
- พระมหาสาคร สาครเมธี (สำเนียง),
ผศ.ดร.แม่ชีกฤษณา รักษาโณม,
พระมหาทวี มหาปัญญา (ละลง), ผศ.ดร.
สาขาวิชาพระพุทธศาสนา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
- แนวทางการอนุรักษ์เจดีย์ศรีไตรภูมิ ตำบลนิคมพัฒนา อำเภอเมือง จังหวัดลำปาง** ๒๗๐
- พระมหามนตรี กุญญาธิปัตติ (มีไหว),
พระมหาสมบุญ วุฑฒิกโร,
รศ.ดร.รศ.ดร.सानุ มหัทธนาตุล
สาขาวิชาพระพุทธศาสนา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

(๓๐)

- รูปแบบการจัดการศึกษาและสร้างโอกาสทางการเรียนรู้ในวิกฤตการณ์โควิด-๑๙
เพื่อพัฒนาคุณภาพนักเรียนโรงเรียนบ้านหุบบอน ชลบุรี : โรงเรียนบ้านหุบบอน ๒๘๕
นายธีระยุทธ แสงสุริยจันทร์
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
- แนวทางการจัดการศึกษาพระปริยัติธรรมแผนกบาลีตามแนวสัปปายะ ๗
ของสำนักเรียนวัดปากน้ำ เขตภาษีเจริญ กรุงเทพมหานคร ๒๘๘
พระมหาไพรัช วิโรช (ดองพอง),
พระมหาทวี มหาปัญญา, ผศ.ดร.
รศ.ดร.सानุ มัทธนาคุณุ์
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
- ความเครียดและการจัดการความเครียดของนักศึกษาแพทย์ชั้นคลินิก ๓๑๒
คณะแพทยศาสตร์โรงพยาบาลรามาธิบดี มหาวิทยาลัยมหิดล
นายปิยชัย วรรณทอง
ผศ.น.ท.หญิง ดร.งามลย์ ผิวเหลือง
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
- รูปแบบการปฏิบัติกรรมฐานและการประยุกต์ใช้ในสังคมไทย ๓๒๕
พระมหาขุฑุฑ ธีระมโน, ดร.
คณะพุทธศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
- ภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ ๒๑
ของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาปทุมธานี ๓๔๖
นางสาวปฐิมาวดี สีหาบุญจันทร์
ดร. วีรภัทร ภัทรกุล
ผศ.ดร.ธีระวัฒน์ มอนไธสง
มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา

(๓๑)

สมรรถนะผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการจัดการเรียนการสอนในยุคดิจิทัลของครู

สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต ๑

๓๖๓

นางสาวภาวินี หาว์ตร

ดร.ชัยยศ เดชสุระ

ผศ.ดร.ธีระวัฒน์ มอนไธสง

สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา

แม่ชีไทยกับบทบาทที่หลากหลาย

๓๗๗

นางสาว รุจิเรข เทพอารยางกุล

ผศ.ดร.มนตรี สิริโรจนานันท์

สาขาพุทธศาสนศึกษา คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

สูตรตัตถิในคัมภีร์ลมูลิธานตเกมุทีและคัมภีร์นिरुตติทีปนี : การศึกษาวิเคราะห์

๓๙๐

พระมหาอภิชาติ อภิชาโต

รศ.ดร.สำเนียง เลื่อมใส

ผศ.ดร.จิรพัฒน์ ประพันธ์วิทยา

ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (สันสกฤตศึกษา) มหาวิทยาลัยศิลปากร

การปฏิบัติกรรณฐานเพื่อรักษาตนตามแนวอัตตวรคในอรรถกถาธรรมบท

๔๐๕

นางสาวจรงใจ เกรียงบุรพา

ผศ.ดร.แม่ชี กฤษณา รักษาโฉม,

ผศ. พิเศษ ดร.อรชร ไกรจักร

พุทธศาสตรมหาบัณฑิต (สาขาพระพุทธศาสนา) มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

ปฏิสัมพันธ์ของจิตและวัตถุในพุทธปรัชญาเถรวาท

๔๒๐

พระจตุรงค์ อาจารย์สุโก

คณะพุทธศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

สมรรถนะของผู้บริหารกับการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา

สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต ๑

๔๔๑

นายปิยะนันท์ ว่องพัฒน์วงศ์, ผศ.ดร.นุชนรา รัตนศิริประภา

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร

(๓๒)

บทวิพากษ์หนังสือเรื่อง “ศรัทธา”

๔๕๔

พระมหาภูมิพัฒน์ ญาณอุฑฺโฒ

พุทธศาสตร์ดุสิตบัณฑิต (พระพุทธศาสนา) มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

ภาคผนวก

- คำแนะนำสำหรับผู้เขียนบทความเพื่อตีพิมพ์ในวารสารมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ๔๖๓
- แบบฟอร์มการส่งต้นฉบับเพื่อพิจารณานำลงในวารสารมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ๔๖๖
- กระบวนการจัดทำวารสารมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ๔๗๗
- หลักเกณฑ์ในการตีพิมพ์ต้นฉบับของวารสารมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ๔๗๘
- ขั้นตอนการดำเนินงานวารสารมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ๔๗๙